

บทที่ 4

แนวทางการปฏิบัติของมุสลิมในการเดินทาง

4.1 การเดินทางของมุสลิม

ตามปกติของมนุษย์แล้วเมื่อมีเงินทอง มีทรัพย์สิน พร้อมกับร่างกายแข็งแรงแล้ว มักจะหาที่ที่จะเดินทางไป โดยมีจุดประสงค์อันดับแรกคือเพื่อให้ผ่อนคลายจากงานประจำที่จำเจ โดยมีความคิดว่าถ้าหากได้เดินทางไปไหนสักแห่งหนึ่งที่สามารถท่องเที่ยวได้อย่างสนุกสนาน และปลอดภัยแล้วก็จะไปที่นั่น จนกระทั่งทุกประเทศ มีที่ท่องเที่ยวมากมาย และสามารถทำรายได้ให้กับประเทศอีกด้วย มุสลิมเป็นผู้ที่โชคดี ที่อัลลอฮ์ ﷻ ได้บัญญัติอิบาตะฮุชนิดหนึ่งที่จะต้องเดินทางไป ด้วยกาย ใจ และทรัพย์สินเงินทอง นั่นคือ การไปประกอบพิธีหัจญ์หรือประกอบ พิธีอุมเราะฮ์ ที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย ผู้ใดมีความสามารถแล้วไม่ไปประกอบพิธีทั้งสองแล้วถือว่าเป็นบาป

นอกจากการเดินทางที่ถูกบังคับโดยบทบัญญัติแห่งอิสลามแล้ว การเดินทางอื่นๆ ก็ไม่ได้เป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับมุสลิม

4.1.1 การเดินทางโดยทั่วไป

การเดินทางโดยทั่วไปในที่นี้ หมายถึงการเดินทางอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์หรือประกอบพิธีอุมเราะฮ์

ในการเดินทางนั้นเราจะต้องเดินทางอย่างมีสติใช้สมองนึกคิดในสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างและทรงทำลายและอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เดินทางเองและสามารถเล่าให้ผู้ที่ไม่ได้เดินทางได้ฟังและรับประโยชน์จากเราได้ด้วย

4.1.1.1 การเดินทางเพื่อคร่ำครวญของชนชาติก่อนๆ ที่ถูกทำลายอันเนื่องจากความไม่เชื่อฟังอัลลอฮ์ ﷻ

ก. อัลลอฮ์ ﷻ คำร่ำว่า :

﴿قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾

(137 : آل عمران)

ความว่า : “แน่นอนได้ผ่านพ้นมาแล้วก่อนพวกเจ้าซึ่งแนวทาง
ต่างๆ ดังนั้นพวกเจ้าจงท่องเที่ยวไปในแผ่นดิน แล้วจงดูว่า
บ้านปลายของบรรดาผู้ปฏิเสธนั้นเป็นอย่างไร”

(อาละอิมรอน : 137)

อิบน์ กะษีร์ (Ibn Kathyr, 2002 : 1/359) ได้อธิบายไว้ว่า : “ได้เกิดขึ้นแต่ชนชาติ
ก่อนๆ ซึ่งพวกที่ตามนะบี ﷺ ก็ได้รับผลบุญส่วนผู้ที่ปฏิเสธก็จะได้รับโทษ”

ชนชาติก่อนๆ นั้น หลายชนชาติมาแล้วที่อัลลอฮ์ได้ทำลายพวกเขาอันเนื่องมาจาก
ไม่เชื่อฟังท่านเราะสูล หรือนะบียของเขา บางชนชาติถูกทำลายด้วยน้ำท่วม โลกเช่นชนชาติ
นะบีนูหฺ ﷺ บางชนชาติถูกทำลายด้วยการพลิกแผ่นดิน เช่น ชนชาตินะบียุลุฏ ﷺ จนกระทั่ง
กลายเป็นทะเลสาบเมดิเตอร์เรเนียน ซึ่งมีค่าพิเชษของความเค็มสูงมาก เมื่อลงไปว่ายน้ำแล้วไม่จมน้ำ
บาง ชนชาติ ถูกทำลายด้วยฝนตกเป็นลูกหิน เช่น ชนชาติของนะบียอูบัย ﷺ เป็นต้น

ข. อัลลอฮ์ ﷻ คำรัสว่า :

﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ
يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي
الصُّدُورِ﴾

(الحج : 46)

ความว่า : “พวกเขามิได้ออกเดินทางไปในแผ่นดินดอกหรือ เพื่อ
หัวใจจะได้พิจารณาเพื่อพวกเขาเอง หรือมีหูเพื่อสดับฟังมัน
เพราะแท้จริงการมองของนัยน์ตานั้นมิได้บอดดอก แต่หัวใจที่
อยู่ในทรวงอกต่างหากที่บอด”

(อัลหัจญ์ : 46)

อิบน์ กะษีร์ (Ibn Kathyr, 2002 : 3/215) ได้อธิบายไว้ว่า : “ออกเดินทางในที่นี้
หมายถึงการออกเดินทางไปด้วยกายพร้อมกับการคิดไตร่ตรอง”

จากสองอายะฮ์ข้างต้นนั้น นอกจากเราจะได้สังเกตในสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้าง
แล้วยังจะต้องสังเกตในสิ่งที่พระองค์ทรงทำลายด้วย ซึ่งโดยปกติแล้วอัลลอฮ์ ﷻ จะไม่ทำลายในสิ่ง
ที่พระองค์ทรงสร้างนอกจากมนุษย์ได้สร้างบาปไม่เชื่อฟังบรรดาเราะสูลของพระองค์ หากเรา
สามารถทำเช่นนี้ได้แล้ว จะทำให้เราได้เพิ่มอีมานให้แก่ตัวเรา จะได้ทำอิบาดะฮ์ต่ออัลลอฮ์ ﷻ มาก
ยิ่งขึ้น พร้อมกับหวังผลตอบแทนจากพระองค์ทั้งในโลกนี้และอาคิเราะฮ์

4.1.1.2 การเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้

ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน นับตั้งแต่เกิดจนตายมนุษย์จะต้องศึกษาหาความรู้เพื่อความอยู่รอดทั้งในโลกนี้และอาคีเราะฮฺ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ที่สามารถให้เราออกห่างจากไฟนรกและได้เขาสวรรค์ในวันอาคีเราะฮฺ อามีน

ความรู้เป็นสิ่งที่ประเสริฐ ซึ่งอัลลอฮฺ ﷻ ได้ดำรัสไว้ในอัลกุรอานหลายอายะฮฺด้วยกัน เช่น

อัลลอฮฺ ﷻ ดำรัสว่า :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَحَالِسِ فَافْسَحُوا
يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾

(المجادلة : 11)

ความว่า : “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย เมื่อได้มีเสียงกล่าวแก่พวกเจ้าว่า จงหลีกที่ไ้ในที่ชุมนุม พวกเจ้าก็จงหลีกที่ไ้ให้เขา เพราะอัลลอฮฺ ﷻ จะทรงให้ที่กว้างขวางแก่พวกเจ้า (ในวันกิยามะฮฺ) และเมื่อมีเสียงกล่าวว่าจงลุกขึ้นยืนจากที่ชุมนุมนั้น พวกเจ้าก็จงลุกขึ้นยืน เพราะอัลลอฮฺ ﷻ จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮฺ ﷻ ทรงรอบรู้อย่างในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ”

(อัลมูญาอะละฮฺ : 11)

มุหัมมัด เป็น ญะรียร์ (Muhammad bin Jaryr, 2000 : 23/246) อธิบายว่า : “อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า ด้วยการปฏิบัติตามอัลลอฮฺ ﷻ ในสิ่งที่พระองค์ทรงใช้ ส่วนหนึ่งคือหลีกที่ไ้ให้เขาในที่ชุมนุม เมื่อได้มีเสียงกล่าวแก่พวกเจ้าว่า จงหลีกที่ไ้ให้ในที่ชุมนุม หรือลุกขึ้นยืนสู่ความดี เมื่อมีเสียงกล่าวว่าจงลุกขึ้นยืนจากที่ชุมนุมนั้น อัลลอฮฺ ﷻ จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ได้รับความรู้จากบรรดาผู้ศรัทธา และจะทรงยกย่องเทิดเกียรติหลายชั้นแก่ผู้ได้รับความรู้แล้วปฏิบัติตาม”

อัลลอฮฺ ﷻ ดำรัสว่า :

﴿رَفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ نَّشَأٍ﴾

(يوسف، بعض من آية : 76)

ความว่า : “เราจะเชิดชูฐานะหลายชั้นแก่ผู้ที่เราประสงค์”

(ยูสุฟ, ส่วนหนึ่งจากอาษะฮุ : 76)

มุหัมมัด เป็น ญะรียร์ (Muhammad bin Jaryr, 2000 : 16/191) อธิบายว่า : “เราจะเชิดชูชั้นและฐานะหลายชั้นในความรู้แก่คนอื่นๆ ดังที่เราได้เชิดชูนะบียูสุฟ عليه السلام”

ท่านเราะฮ์ลุล عليه السلام กล่าวว่า :

((مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ))

(أخرجه الترمذي، 1975 : 2646)

ความว่า : “ผู้ใดที่ออกเดินทางไปยังที่แห่งหนึ่ง เพื่อแสวงหาวิชาความรู้ อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงอำนวยหนทางสู่สวรรค์แก่เขา”

(บันทึกโดย al-Tirmiziy, 1975 : 2646)¹

อับดุลเราะฮ์มาน เป็น อับดุลเราะฮิม (Abd al-Rahman bin Abd al-Rahim, n.d. : 7/405) ได้อธิบายว่า : “วิชาความรู้ในที่นี้รวมถึงความรู้ทุกอย่างที่เกี่ยวกับศาสนาไม่ว่าน้อยหรือมาก”

ท่านเราะฮ์ลุล عليه السلام กล่าวว่า :

((عَنْ أَبِي وَقْدٍ اللَّيْثِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَمَا هُوَ جَالِسٌ فِي الْمَسْجِدِ وَالنَّاسُ مَعَهُ إِذْ أَقْبَلَ ثَلَاثَةٌ نَفَرٍ، فَأَقْبَلَ اثْنَانِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَهَبَ وَاحِدٌ، قَالَ فَوَقَفَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَمَّا أَحَدُهُمَا فَرَأَى فُرْجَةً فِي الْحَلْقَةِ فَجَلَسَ فِيهَا، وَأَمَّا الْآخَرُ فَجَلَسَ خَلْفَهُمْ، وَأَمَّا الثَّلَاثُ فَأَدْبَرَ ذَاهِبًا، فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ عَنِ النَّفَرِ الثَّلَاثَةِ أَمَّا أَحَدُهُمْ فَأَوَى إِلَى اللَّهِ فَأَوَاهُ اللَّهُ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَاسْتَحْيَا فَاسْتَحْيَا اللَّهُ مِنْهُ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَأَعْرَضَ فَأَعْرَضَ اللَّهُ عَنْهُ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 66)

¹ อัลอัลบานีย์หุฎุมหะดึษนีว้าเศาะหึหุ, al-Albānīy, 2000 : 3/57

ความว่า : “จากอะบูวาเก็ด อัลดัยยิ เมื่อท่านเราะสูล ﷺ นั่งอยู่ในมัญลิส ที่มีสญูดพร้อมกับบรรดาเศาะหาบะฮฺ มีคนสามคนมาถึงสองคนพบท่านนะบี ﷺ อีกคนหนึ่งออกไป สองคนนั้นนั่งพร้อม กับนะบี ﷺ หนึ่งในสองคนดูท่าทางดีใจนั่งมัญลิสกับนะบี ﷺ ส่วนคนที่สองนั่งข้างหลังเขาทั้งหลาย ส่วนคนที่สามหันหลังกลับไป เมื่อท่านนะบี ﷺ ได้เสร็จสิ้นมัญลิสแล้ว ท่านกล่าวว่า ต้องการไหมฉันจะบอกให้ทราบเกี่ยวกับคนสามคนนั้น หนึ่งในสามคน เขาขอความคุ้มครองจากอัลลอฮฺ ดังนั้นอัลลอฮฺคุ้มครองเขา คนที่สองเขาอายุต่ออัลลอฮฺ ดังนั้นอัลลอฮฺก็อายุต่อเขา ส่วนคนที่สามเขาหันกลับจากอัลลอฮฺ ดังนั้น อัลลอฮฺก็หันกลับจากเขา”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 66)

4.1.2 การเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์

4.1.2.1 ความเร่งรีบของการประกอบพิธีหัจญ์ (al-GhazA'liy, 1993 : 137)

อัลลอฮฺ ﷻ ทรงสร้างบัยตุลลอฮฺ เพื่อเป็นศูนย์รวมของมนุษย์ อัลลอฮฺ ﷻ คำร้ที่ว่า :

﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ﴾

(الحج : 27)

ความว่า : “และจงประกาศแก่มนุษย์ทุกๆไปเพื่อการทำหัจญ์ พวกเขาจะมาหาเจ้าโดยทางเท้า และโดยทางอุฐูเพรีฮฺทุกตัวจะมาจากทางไกลทุกทิศทาง¹”

(อัลหัจญ์ : 27)

¹ อิบนู อับบาส กล่าวว่า เมื่ออิบรอฮีมได้เสร็จสิ้นการสร้างบัยตุลลอฮฺแล้ว มีเสียงกล่าวแก่เขาว่า จงประกาศแก่มนุษย์เพื่อทำฮัจญ์ เขา กล่าวว่า ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าของข้าพระองค์ เสียงของข้าพระองค์จะไม่ได้ยินไปทั่วทุกสารทิศดอก พระองค์ตรัสว่า จงประกาศเถิด และเป็นหน้าที่ของข้าเองที่จะให้ได้ยินไปทั่วทุกหนแห่ง อิบรอฮีมจึงขึ้นไปทูลเขาอะบิฏูไบฮฺแล้วตะโกนขึ้นว่า โอ้มนุษย์ทั้งหลายเอ๋ย แท้จริงอัลลอฮฺ ﷻ ทรงใช้ให้พวกท่านทำหัจญ์ ณ ที่บ้านหลังนี้ เพื่อพวกท่านจะได้รับการตอบแทนด้วยสวนสวรรค์จากการทำหัจญ์ และให้พวกท่านพ้นจากการลงโทษในนรก ท่านทั้งหลายจงไปทำหัจญ์เถิด ดังนั้นผู้ที่อยู่ในกระดูกสันหลังของชายและมดลูกของหญิงก็ได้ตอบรับว่า ลับบัยกะ อัลลอฮุมมะ ลับบัยกะ

มุหัมมัด เป็น อะหฺมัด (Muhammad bin Ahmad, n.d. : 12/38) อธิบายว่า :
 “อับนุ อับบาสกล่าวว่า เมื่ออัลลอฮฺ ﷻ สั่งให้มะอีนะบิอฺบรอฮีม ﷺ ประกาศแก่มนุษย์เพื่อทำ หัจญ์เขา
 ขึ้นไปที่ภูเขาแล้วตะ โคนขึ้นว่า “โอ้มนุษย์ทั้งหลายเอ๋ย แท้จริงอัลลอฮ์ทรงใช้ให้พวกท่านทำ หัจญ์
 ทุกอย่างก็ได้ตอบรับว่า “ลับบัยกะ อัลลอฮุมมะ ละบบัยกะ”

อัลลอฮฺ ﷻ คำร่ำว่า :

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا
 وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾

(الحجرات : 13)

ความว่า : “โอ้มนุษย์ชาติทั้งหลาย แท้จริงเราได้สร้างพวกเจ้าจาก
 เพศชาย และเพศหญิง¹ และเราได้ให้พวกเจ้าแยกเป็นเผ่า และ
 ตระกูลเพื่อจะได้รู้จักกัน² แท้จริงผู้ที่มีเกียรติยิ่งในหมู่พวกเจ้า ณ
 ที่อัลลอฮฺ ﷻ นั้น คือผู้ที่มีความยำเกรงยิ่งในหมู่พวกเจ้า³ แท้
 จริงอัลลอฮฺ ﷻ นั้นเป็นผู้ทรงรอบรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน”

(อัลหุจรอต : 13)

หิกมะฮฺของอัลลอฮฺ ﷻ ที่ทรงสร้างมนุษย์หลากหลายชาติพรรณ และได้
 มีคำสั่งให้มนุษย์ไปทำหัจญ์ โดยที่ทุกชาติ พันธุ์ ได้มารวมกัน ณ นครมักกะฮฺ ได้รู้จักซึ่งกันและกัน
 พร้อมคิดไตร่ตรอง ก็จะทำให้นึกถึงพระองค์อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ยิ่งใหญ่จริงๆ โดยที่ไม่มีความยิ่งใหญ่
 ไฉน จะมาเทียบความยิ่งใหญ่ของพระองค์ก็ได้

4.1.2.2 เงื่อนไขประกอบพิธีหัจญ์ (Mustafā al-Khin, Mustafā al-Bughā, A'liy
 al-Sharbajiy . 1992 : 2/122-123)

เงื่อนไขของการประกอบพิธีหัจญ์มี 6 ประการคือ

ก. อิสลาม ดังนั้นไม่เป็นการวาญิบนอกจากมุสลิม เนื่องจากการ
 ประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮฺเป็นอิบาอะฮฺไม่ยอมรับนอกจากมุสลิม และไม่เป็นการสมบูรณ์
 เนื่องจากอิบาอะฮฺ จะสมบูรณ์และถูกต้องรับ(โดยอัลลอฮฺ ﷻ) จะต้องเป็นมุสลิมเสียก่อน

¹ คือได้สร้างมาจากต้นกำเนิดเดียวกัน คืออาดัมและหาวาฮฺ

² ความแตกต่างระหว่างเผ่า ตระกูล และประชาชาติ หรือความแตกต่างทางภาษาคำพูด ศิวพรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณีมิได้เป็น
 สาเหตุให้มีการแตกแยกเป็นศัตรูกัน แต่เพื่อให้มีการรู้จักกัน ปกัษาหรือกัน และร่วมมือกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

³ คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์นั้น อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ทรงกานินนั้นคือผู้ที่มีเกียรติที่สุด ณ อัลลอฮฺ ﷻ คือผู้ที่มีความยำเกรงพระองค์
 มากที่สุด ผู้ที่รักษาขอบเขตและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์

ข. มีสติ ดังนั้นไม่เป็นการวาญิบประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮ์แก่คน
บ้า

ค. บาลิฆ¹

ง. ไม่เป็นทาส ไม่วาญิบแก่ทาสประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮ์
เนื่องจากทาสมิได้ครอบครองเงินทองทรัพย์สินสมบัติ แม้กระทั่งตัวทาสเองและเงินทองของเขาอยู่ใน
ความครอบครองของนาย

จ. การเดินทางปลอดภัย ปราศจากโจรผู้ร้าย พาหนะปลอดภัย เนื่อง
จากอัลลอฮ์ ﷻ คำร่ำว่า : “﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾ (อัลบะเกาะเราะฮ์, ส่วนหนึ่งจากอายะฮ์
: 195) ความว่า : และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ”

ฉ. ความสามารถ อัลลอฮ์ ﷻ คำร่ำว่า :
“﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾ (อาละอิมรอน, ส่วนหนึ่งของอายะฮ์ : 97)
ความว่า : สิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีแก่นมนุษย์นั้น คือการมุ่งสู่บ้านหลังนั้น อันได้แก่ผู้ที่สามารถ
หาทางไปยังบ้านหลังนั้นได้”

4.1.2.3 วาญิบประกอบพิธีหัจญ์

ผู้ที่มีความสามารถวาญิบต้องประกอบพิธีหัจญ์หนึ่งครั้งในชีวิต เพราะ
หัจญ์คือหนึ่งในหลักการอิสลามทั้งห้าประการ ซึ่งอิสลามได้วางรากฐานอยู่บนหลักการนี้ดังอายะฮ์
ข้างล่างนี้

อัลลอฮ์ ﷻ คำร่ำว่า :

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ
اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾

(آل عمران : 97)

ความว่า : “สิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีแก่นมนุษย์นั้น คือการมุ่งสู่
บ้านหลังนั้น² อันได้แก่ผู้ที่สามารถหาทางไปยังบ้านหลังนั้นได้
และผู้ใดปฏิเสธ³ แท้จริงอัลลอฮ์ ﷻ ไม่ทรงพึ่งประชาชาติ
ทั้งหลาย”

(อาละอิมรอน : 97)

¹ มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ หรือเมื่อเริ่มมีการหลั่งอสุจิครั้งแรก

² คือเพื่อประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮ์

³ คือปฏิเสธการไปประกอบพิธีหัจญ์

มุหัมมัด เป็น ญาริร (Muhammad bin Jaryr, 2000 : 6/37) ได้อธิบายว่า : “อะบุนุญอฟูรให้ความหมายของ ﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا﴾ คือการวาญิบแก่ผู้ที่มีความสามารถไปประกอบพิธีหัจญ์เพื่ออัลลอฮ์ ﷻ”

มุหัมมัด เป็น อะหฺมัด (Muhammad bin Ahmad, n.d. : 4/153) ได้อธิบายว่า : “﴿وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ หมายถึงและใครที่ปฏิเสธว่าหัจญ์มิใช่สิ่งที่เป็นฟิรฎุและไม่เห็นด้วยว่าเป็นสิ่งที่วาญิบ”

ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า :

((بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالْحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ))
(أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ، 2008 : 8)

ความว่า : “อิสลามตั้งอยู่บนพื้นฐาน 5 ประการคือการปฏิญาณตนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ และ มุหัมมัด ﷺ เป็นเราะสูลของอัลลอฮ์ ﷻ การละหมาด การจ่ายชะกาต การปฏิบัติหัจญ์ และการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน)”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 8)

วาญิบประกอบพิธีหัจญ์คือต้องมีความสามารถ ซึ่งความสามารถมี 2 กรณีคือ (al-GhazA‘liy, 1993 : 140)

ก. ความสามารถที่จะประกอบพิธีหัจญ์ด้วยตนเองโดยมีเงื่อนไข 3 ประการคือ

- 1) ร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ
- 2) หนทางไปกลับปลอดภัยปราศจากภัยอันตรายต่างๆ
- 3) มีเงินที่เพียงพอทั้งขาไปและขากลับ พร้อมกับมีเงินเก็บให้กับครอบครัวที่บ้านอย่างพอเพียง

ข. ไม่มีความสามารถที่จะประกอบพิธีหัจญ์ด้วยตนเองได้

เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องจ้างผู้อื่นประกอบพิธีหัจญ์แทน โดยที่ผู้ที่จะทำแทนนั้นต้องเขาได้ประกอบพิธีหัจญ์กับตนเองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

4.1.2.4 รุกนการประกอบพิธีหัจญ์ (al-GhazA'liy, 1993 : 141)

รุกนการประกอบพิธีหัจญ์มีดังต่อไปนี้ หากผู้ใดละทิ้งข้อหนึ่งข้อใดหัจญ์
ของเขาจะไม่สมบูรณ์

ก. อิหฺรอมกับหัจญ์ (หมายถึงการตั้งเจตนาเข้าพิธีหัจญ์)

ข. ภูเขาวอฟ

อัลลอฮฺ ﷻ คำร่ำว่า :

﴿وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ﴾

(الحج : 29)

ความว่า : “จงให้พวกเขาภูเขาวอฟ (เดินเวียน)รอบบ้านอัน
เก่าแก่”

(อัลหัจญ์ : 29)

ค. ลีอิยฺหลังจากภูเขาวอฟ

อัลลอฮฺ ﷻ คำร่ำว่า :

﴿إِنَّ الصَّفَاَ وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ
عَلِيمٌ﴾

(البقرة : 158)

ความว่า : “แต่แท้จริงภูเขาสะะฟา และภูเขาแมร์วะฮฺนั้น เป็นส่วน
หนึ่งจากบรรดาเครื่องหมายของอัลลอฮฺ ² ﷻ ดังนั้นผู้ใด
ประกอบพิธีหัจญ์ หรืออุมเราะฮฺ ณ บัยตุลลอฮฺก็ไม่มีบาปใดๆ
แก่เขาที่จะเดินวนเวียนไปมา ณ ภูเขาทั้งสองนั้น และผู้ใด
ประกอบความดีโดยสมัครใจแล้ว แน่นอนอัลลอฮฺ ﷻ นั้น คือผู้
ทรงขอบใจ³ และผู้ทรงรอบรู้”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ : 158)

¹ คือภูเขาวอฟ อัลอิฟาเฎาะหรือภูเขาวอฟ อัลซัยเราะฮฺ ซึ่งเป็นการสมบูรณ์ของการตะฮัลลุล(อนุญาตให้กระทำการที่ห้ามปฏิบัติ
ในขณะครองอิหฺรอม)

² เครื่องหมายแห่งศาสนาของพระองค์ เกี่ยวกับการประกอบพิธีหัจญ์ และอุมเราะฮฺ

³ คือจะทรงประทานรางวัลให้

ง. วุฎฟ¹ที่ทุ่งอะเราะซะฮะฮุ

จ. โคนผมตามบางที่ศนะ

วิธีประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮะฮุมี 3 วิธี (al-GhazA'liy, 1993 : 141-142)

1) หัจญ์อิฟรูด คือการประกอบพิธีหัจญ์ด้วยตนเองก่อน เมื่อเสร็จสิ้นแล้ว ออกไปยังพื้นที่ทะเลาล แล้วทำการอิหฺรอมพร้อมกับตั้งเจตนาประกอบพิธีอุมเราะฮะฮุ

2) หัจญ์กีรอน คือการประกอบพิธีหัจญ์กับการประกอบพิธีอุมเราะฮะฮุพร้อมๆกัน

3) หัจญ์ตะมัดตะฮุ คือเมื่อตั้งเจตนาอุมเราะฮะฮุเลยขอบเขต เมื่อเสร็จสิ้นแล้วเขาตะฮัลลุลหัจญ์ได้ละทิ้งในสิ่งที่ห้ามในอิหฺรอมทุกประการจนกระทั่งถึงเวลาประกอบพิธีหัจญ์แล้วเขาดังเจตนาอิหฺรอมหัจญ์อีก การทำเช่นนี้จำเป็นจะต้องจ่ายคัมคือแพะ 1 ตัว หากไม่มีความสามารถ ให้ถือศีลอดในช่วงหัจญ์ 3 วันก่อนวันรายอ เมื่อถึงบ้านถือศีลอดอีก 7 วัน เพื่อให้ครบ 10 วัน

4.1.2.5 ข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีหัจญ์ (al-GhazA'liy, 1993 : 142-143)

ข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮะฮุ มี 6 ข้อ

ก. ใส่เสื้อ กางเกง ร้องเท้า ผ้าสรวบ¹ ที่ใส่ได้คือผ้าฝืนเพื่อเป็นผ้าโสร่ง ผ้าฝืนเพื่อคาดไหล่ สามารถใส่เข็มขัดได้ ฟิงแควดได้เดินได้ แต่คลุมศีรษะไม่ได้ สำหรับมุสลิมะฮุสามารถสวมใส่เสื้อผ้าที่เย็บได้แต่ไม่อนุญาตให้ปกปิดใบหน้า เพราะอิหฺรอมสำหรับนางคือใบหน้าของนาง

ข. ใช้น้ำหอม ผู้ประกอบพิธีหัจญ์และอุมเราะฮะฮุจะต้องหลีกเลี่ยงสิ่งทีคนทั่วๆ ไปเรียกว่า น้ำหอม ถ้าหากว่าละเลยในข้อนี้และใช้น้ำหอม เขาจะต้องจ่ายคัม

ค. โคนผม ตัดเล็บ เพราะการตัดผม ตัดเล็บนั้นต้องจ่ายคัมคือ แพะ 1 ตัว

ง. เพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์ทำให้การประกอบพิธีหัจญ์ของเขาพร่อง ด้วยเหตุนี้ เขาจะต้องจ่ายคัมคือ อูฐ 1 ตัว หรือ วัว 1 ตัว หรือ แพะ 7 ตัว

¹ ฟานัก

จ. สิ่งที่เกี่ยวข้องก่อนมีเพศสัมพันธ์ เช่น จูบ หรือสัมผัส ทั้งที่เขาอยู่ในระหว่างอิหฺรอม เขาจะถูกปรับด้วยแพะ 1 ตัว และห้ามการแต่งงานหรือแต่งงานให้ผู้อื่นหากกระทำถือว่าหัจญ์ในครั้งนี้ได้เสียแล้วและไม่สามารถที่จะจ่ายคัมได้

ฉ. การล่าสัตว์บก คือสัตว์บกที่กินเนื้อได้ หากเขาล่าสัตว์บก 1 ตัว ก็ว่าญิบสำหรับเขาที่จะต้องจ่ายคัม 1 ตัว (แพะ วัว หรืออูฐ) ซึ่งมีความใหญ่เท่าๆ กับสัตว์ที่เขาล่า

4.1.2.6 คำกล่าวอตัดัลบิยะฮ์¹

คำกล่าวนี้ส่วนใหญ่จะกล่าวในช่วงการทำหัจญ์ จะหยุดกล่าวเมื่อขว้างนมเราะฮ์อัลอะเกาะบะฮ์

อับดุลเกาะ เป็น อุมร์ رضي الله عنه กล่าวว่า :

((أَنَّ تَلْبِيَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 1549)

ความว่า : “แท้จริงตัดัลบิยะฮ์ของเราะฮ์ رضي الله عنه คือ لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ (ข้าพเจ้าปฏิบัติตามอัลลอฮ์ทุกประการ ไม่มีการตั้งภาคีใดๆ กับพระองค์ การสรรเสริญทั้งหลาย นือมัด และความยิ่งใหญ่แต่พระองค์ไม่มีการตั้งภาคีใดๆ”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 1549)

อิบน์อับบาส رضي الله عنه กล่าวว่า :

((قَالَ الْفَضْلُ بْنُ عَبَّاسٍ كُنْتُ رَدَفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَمَا زِلْتُ أَسْمَعُهُ يُلَبِّي، حَتَّى رَمَى جَمْرَةَ الْعَقَبَةِ، فَلَمَّا رَمَاهَا، قَطَعَ التَّلْبِيَةَ))

(أخرجه ابن ماجه، د.ت. : 3040)

¹ การขอมเชื้อฟิงและขอมที่จะปฏิบัติตามอัลลอฮ์ رضي الله عنه ทุกอย่าง

ความว่า : “อัลฟิฏลุ เป็น อับบาสกล่าวว่าคุณอยู่ข้างหลังท่าน
 นะบี ﷺ ฉันได้ยินท่านกล่าวตักบียะสุดตลอดจนกระทั่งท่าน
 ข้างมุมเราะฮฺ อัลอะเกาะบะฮฺ เมื่อท่านขว้างมันท่านก็หยุดกล่าว
 ตักบียะฮฺ”

(บันทึกโดย Ibn Mājah, n.d. : 3040)¹

4.1.2.7 ขั้นตอนในการประกอบพิธีหัจญ์ (Muhammad bin salih, 2008 : 26-31)

เมื่อเข้าวันที่ 8 มุหิฏญะฮฺ ทำการอิหฺรอมเข้าสู่พิธีหัจญ์ โดยกระทำ
 ดังเช่นการอิหฺรอมเข้าสู่พิธีอุมเราะฮฺ ฮฺ เช่น ให้อาบน้ำ ใสน้ำหอม ครองชุดอิหฺรอม หลังจากนั้น
 เนียตและกล่าวว่า حَجَّكَ رَبِّيَّ แล้วมุ่งหน้าสู่มินา และละหมาดซุฮฺริ อัคริ มัฆริบ อิซาฮ์ และศุบหฺ แบบ
 ย่อโดยไม่ต้องรวม

หลังจากตะวันขึ้น ในวันอะเราะเราะฮฺ ให้มุ่งหน้าสู่ทุ่งอะเราะเราะฮฺ และให้
 ลงพักที่มีสติญะมิเราะฮฺจนกระทั่งตะวันคล้อย(เวลาซุฮฺริ) เมื่อถึงเวลาละหมาดให้ละหมาดซุฮฺริ
 กับอัคริแบบย่อและรวมในเวลาของซุฮฺริ(ญะมาอะฮฺตักติม)

หลังจากละหมาด(ให้ลงพักที่อะเราะเราะฮฺ)และอุทิศเวลาในการกล่าว
 รำลึกถึงอัลลอฮฺและขอคฺุอาฮ์พร้อมยกมือทั้งสอง โดยผินหน้าไปยังทิศกิบลัต ถึงแม้ว่าจะมีภูเขา
 ข้างหลังเขา คฺุอาฮ์ของนะบี ﷺ ส่วนใหญ่ในเวลานี้คือ

((لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على

كل شيء قدير))

หลังจากตะวันลับขอบฟ้าให้มุ่งหน้าสู่มุขตะลิตะฮฺ แล้วละหมาดมัฆริบ
 และ อิซาฮ์ รวมกัน และค้างคืนที่มุขตะลิตะฮฺ เมื่อได้เวลา รุ่งอรุณให้ละหมาดศุบหฺ ด้วยการอะซาน
 และอิกอมะฮฺ แล้วมุ่งหมายไปยัง อัลมัฆอรร อัลหะรอม แล้วกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮฺและขอคฺุอาฮ์
 มุ่งหน้าสู่มินาก่อนตะวันขึ้นไปที่ ญุมเราะฮฺตุลอะเกาะบะฮฺ ข้างเสาหินด้วยก้อนกรวด 7 ลูก ติดๆ กัน
 ครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวตักบีร์ขณะที่ขว้างทุกๆ ลูก แล้วเชือดสัตว์แล้วให้โกนศีรษะ หากเขาเป็น

¹ อัลอับบานีย์หุฎุมหะดิษนีว้าเศาะหิหฺ (Ibn Mājah : 2/1011)

ผู้ชาย แต่ถ้าเป็นผู้หญิงให้ตัดผม ไม่ใช่โกน หลังจากนั้น มุ่งสู่มักกะฮุ แล้วแกะวาฟและสะอีย์ เพื่อ
หัจญ์

หลังจากแกะวาฟ และสะอีย์ ให้กลับไปค้างคืนที่มินา สองคืนคือวันที่ 11
และวันที่ 12 ให้ขว้างเสาหินทั้งสามต้น หลังจากตะวันคล้อย ในสองวัน และอัฟฎอล ให้เดินเท้าไป
ขว้าง แต่ถ้าขึ้นรถก็ได้ ขว้างญุมเราะฮ์ต้นแรก ซึ่งอยู่ไกลกับมักกะฮุที่สุดแต่ ใกล้กับมัสนัด ก็อพ
ด้วยกรวด 7 ลูก ตีๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวตักบีรขณะที่ขว้างทุกๆ ลูก แล้วขว้างญุมเราะฮ์
อัลวุสฎอ (ต้นที่สอง) ด้วยกรวด 7 ลูก ตีๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวตักบีรขณะที่ขว้างทุกๆ ลูก
แล้วหันไปทางซ้ายมุ่งไปยังกิบลัตยกมือทั้งสองพร้อมกับคูอาฮ์ให้ยาวถ้าไม่ยากลำบาก แล้ว
ขว้างญุมเราะฮ์ อัลอาเกาะบะฮ์ (ต้นที่สาม) ด้วยก้อนกรวด 7 ลูกต่อญุมเราะฮ์โดยขว้างตีๆ กันครั้ง
ละ 1 ลูก พร้อมกล่าวตักบีรขณะที่ขว้างทุกๆ ลูก แล้วแยกย้ายโดยไม่มีการขอคูอาฮ์หลังจากนี้

เมื่อเสร็จสิ้นขว้างญุมเราะฮ์ทั้งสามต้นในวันที่ 12 ถ้าต้องการรีบออกก่อน
ให้รีบออกจากมินาก่อนตะวันตกดิน ถ้าไม่ออกก่อนตะวันตกดินจำเป็นต้องค้างคืนที่มินาอีก (คืนที่
13 มุคหัจญะฮ์) ถ้าต้องการล่าช้าในการออก ก็ให้ขว้างเสาหินทั้งสามต้นดังเช่นสองวันที่ผ่านมา
หลังจากนั้นก็ออกจากมินา

เมื่อต้องการ เดินทางกลับภูมิลำเนา ก่อนเดินทาง ให้แกะวาฟอะดาอ
(แกะวาฟอำลา) ซึ่งเป็นภารกิจสุดท้ายของการประกอบพิธีหัจญ์ นอกเสียจากผู้หญิงที่มีประจำเดือน
ที่ไม่ต้องแกะวาฟอะดาอ

สรุปการเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์นับตั้งแต่เตรียมการเดินทาง ออกเดินทาง
ประกอบพิธีหัจญ์ จนกระทั่งเดินทางกลับ

เตรียมการเดินทาง

ก่อนออกเดินทางนั้นจะต้องเตรียมการนอกจากการเตรียมทางด้านการเงินและ
กฎหมายระหว่างประเทศ ที่ให้ปฏิบัติอะไรบางอย่างนั้น เราจะต้องฝากสิ่งๆ ที่รับผิดชอบทุกอย่าง นับตั้งแต่
ผู้อยู่ภายใต้การดูแลของเรา สัตว์เลี้ยงของเราและอื่นๆ ที่จำเป็นให้กับผู้ที่สามารถรับฝากสิ่งเหล่านี้
จากเราได้ และอย่าลืมให้ค่าใช้จ่ายต่างๆ เหล่านี้ตามความเหมาะสม คือเพียงพอสำหรับเขา
จนกระทั่งเราได้เดินทางกลับ หลังจากนั้นขอคำให้โอวาทจากอูละมาอู ดังที่ท่านเราะฮูล ﷺ ให้

โอวาทแก่ชายคนหนึ่งที่เขาต้องการจะเดินทาง ว่า : *اللهم اطو له الأرض وهون عليه السفر*
 ความว่า โอ้พระองค์อัลลอฮฺ *ﷻ* ขอโปรดทรงข่นแผ่นดิน(ระยะทาง) และผ่อนคลายการ
 เดินทางให้กับเขา แล้วเลือกวันที่จะออกเดินทางให้เป็นวันพฤหัสบดี หากเลือกไม่ได้ก็ไม่
 เป็นการห้ามที่ออกเดินทางในวันอื่นๆ

ออกเดินทาง

คูอาอ์ให้กับผู้ที่อยู่กับบ้าน(ไม่ได้มุสาฟิร) ดังที่ท่านเราะฮูล *ﷺ* ได้คูอาอ์
 ให้กับอะบูซุรียเราะฮ์ก่อนออกเดินทาง ว่า : *اللهم الذي لا تضيع ودائعه* ความว่า ฉัน
 ขอฝากท่านให้กับอัลลอฮฺ *ﷻ* ผู้ทรงไม่ละเลยต่อสิ่งที่ถูกฝากไว้ แล้วออกเดินทางในตอน
 เช้าตรู่ โดยไม่พกพากระดิ่งหรือสุนัขไปด้วย เพราะมะลาอิกะฮ์จะไม่ร่วมเดินทางด้วย ร่วม
 เดินทางกับเพื่อร่วมทางที่ดีแล้วเลือกผู้นำสักหนึ่งคน เมื่อเดินทางตั้งแต่สามคนขึ้นไปแล้ว
 คูอาอ์ขึ้นยานพาหนะขณะกำลังจะออกเดินทาง ก็เมื่อเริ่มก้าวขึ้นบนพาหนะ กล่าวว่ “*بسم*
الله” และเมื่อขึ้นนั่งเรียบร้อยแล้วกล่าวว่ “*الحمد لله*” หลังจากนั้น กล่าวว่ : *سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا* :
هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ، وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ (มหาบรียฎฮ์เกิดผู้ทรงอำนวยสิ่งนี้ให้เรา และเราจะ
 ไม่เทียบเคียงพระองค์ด้วยสิ่งใดๆ และแท้จริงเราจะกลับคืนสู่พระผู้อภิบาลของเรา) หลังจากนั้น
 กล่าวว่ “*الحمد لله*” สามครั้งหลังจากนั้น ท่านกล่าวว่ “*الله أكبر*” สามครั้งหลังจากนั้น กล่าวว่
 “*سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ*” (แปลว่ พระองค์ทรงบริสุทธิ
 ยิ่ง โอ้ พระองค์อัลลอฮฺ ! ฉันนี้ได้ขอกรรมต่อตัวเอง ดังนั้น ขอโปรดทรงยกโทษให้กับฉันเถิด เพราะ
 แท้จริงแล้วไม่มีผู้ใดสามารถจะยกโทษได้นอกจากพระองค์) เมื่อกำลังเดินทางบนพาหนะเมื่อขึ้นที่
 สูงกล่าวว่ *الله أكبر* เมื่อลงจากเนินกล่าวว่ *الحمد لله* และให้ช่วยเหลือผู้อื่นหากว่าเขาไม่มีที่นั่งก็จัด
 ให้เขามีที่นั่ง หากเขาไม่มีอาหารก็จัดอาหารให้เขาได้บริโภคด้วย และทุกครั้งที่ยหยุดพัก ณ ที่ใดที่หนึ่ง
 กล่าวว่ *أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ* ความว่า : “ฉันขอความคุ้มครองด้วยถ้อยคำ
 แห่ง อัลลอฮฺ *ﷻ* ที่สมบูรณ์จากความชั่วร้ายที่พระองค์สร้างขึ้น) ย่อมจะไม่ได้รับอันตรายจากสิ่ง
 ใดๆ จนกระทั่งเขาย้ายออกไปจากที่แห่งนั้น เมื่อหยุดพักกลางทางในยามค่ำคืนให้นอนตะแคง
 ด้านขวา เมื่อถึงก่อนรุ่งอรุณเล็กน้อยให้นอนตั้งเขนและวางศีรษะลงบนฝ่ามือ เมื่อถึงเวลาละหมาด
 ให้ละหมาดญะมาอะฮ์ หรือละหมาดเกาะศิร เมื่อถึงประเทศซาอุดีอาระเบียแล้วก็จะเป็นการกิจหลัก
 ในการเดินทางคือการประกอบพิธีหัจญ์ เมื่อเข้าวันที่ 8 ชุลหิญญะฮ์ ทำการอิหฺรอมเข้าสู่พิธีหัจญ์ ให้
 อาบน้ำ ใสน้ำหอม ครองชุดอิหฺรอม หลังจากนั้นก็นิยมใจและกล่าวว่ *حَجًّا* แล้วมุ่งหน้า
 สู่มินา และละหมาดซุฮริ อัสริ มัฆริบ อิชาอ์ และศุบหฺ แบบย่อโดยไม่ต้องรวม หลังจากตะวันขึ้น ใน

วันอะเราะเฟฮฺ ให้มุ่งหน้าสู่ทุ่งอะเราะเฟฮฺ และให้ลงพักที่มีสติญะนะมีเราะฮฺจนกระทั่งตะวันคล้อย (เวลาซุฮฺรี) เมื่อถึงเวลาละหมาดให้ละหมาดซุฮฺรีกับอิศริบบัยยอและรวมในเวลาของซุฮฺรี (ญะมาอะฮฺดักคิม) หลังจากละหมาด(ให้ลงพักที่อะเราะเฟฮฺ)และอุทิศเวลาในการกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ และขอคูอาฮ์พร้อมยกมือทั้งสอง โดย หันหน้าไปยังกิบลัต ถึงแม้ว่าจะมีภูเขาข้างหลังเขา คูอาฮ์ของนะบี ﷺ ส่วนใหญ่ในเวลานี้คือ

((لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير))

หลังจากตะวันลับขอบฟ้าให้มุ่งหน้าสู่มุขะดะลีฟะฮฺ แล้วละหมาดมัฆริบและ อิชาอ์ รวมกัน และค้างคืนที่มุขะดะลีฟะฮฺ เมื่อได้เวลา รุ่งอรุณให้ละหมาดศุบหฺ ด้วยการอะซาน และอีกอะมะฮฺ แล้วมุ่งหมายไปยัง อัลมัฆัร อัลหะรอม แล้วกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮฺและขอคูอาฮ์ มุ่งหน้าสู่มีนา ก่อนตะวันขึ้นไปที่ ญัมเราะตุลอะเกาะบะฮฺ ขว้างเสาหินด้วยก้อนกรวด 7 ลูก ดิๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวดักบิรขณะที่ยืนขว้างทุกๆ ลูก แล้วเชือดสัตว์แล้วให้โกนศีรษะหากเขาเป็นผู้ชาย แต่ถ้าเป็นผู้หญิงให้ตัดผม ไม่ใช่โกน หลังจากนั้น มุ่งสู่มัจกะฮฺ แล้วเฆาะวาฟและสะอียฺ เพื่อหัจญ์ หลังจากเฆาะวาฟและสะอียฺ ให้กลับไปค้างคืนที่มีนา สองคืนคือวันที่ 11 และวันที่ 12 ให้ขว้างเสาหินทั้งสามต้น หลังจากตะวันคล้อย ในสองวัน และอัฟฎูล ให้เดินเท้าไปขว้าง แต่ถ้าขึ้นรถก็ได้ ขว้างญุมเราะฮฺ ต้นแรก ซึ่งอยู่ไกลกับมัจกะฮฺที่สุดแต่ ใกล้กับมัศญิด ค็อยฟฺ ด้วยกรวด 7 ลูก ดิๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวดักบิรขณะที่ขว้างทุกๆ ลูก แล้วขว้างญุมเราะฮฺ อัลสุฎูอ (ต้นที่สอง) ด้วยกรวด 7 ลูก ดิๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวดักบิรขณะที่ขว้างทุกๆ ลูก แล้วหันไปทางซ้ายมุ่งไปยังกิบลัต ยกมือทั้งสองพร้อมกับ คูอาฮ์ให้ยาวถ้าไม่ยากลำบาก แล้วขว้างญุมเราะฮฺ อัลอะเกาะบะฮฺ (ต้นที่สาม) ด้วยก้อนกรวด 7 ลูกต่อญัมเราะฮฺโดยขว้างดิๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวดักบิรขณะที่ขว้างทุกๆ ลูก แล้วแยกย้ายโดยไม่มีกรวดคูอาฮ์หลังจากนี้ เมื่อเสร็จสิ้นขว้างญุมเราะฮฺทั้งสามต้นในวันที่ 12 ถ้าต้องการรีบออกก่อนให้รีบออกจากมีนา ก่อนตะวันตกดิน ถ้าไม่ออกก่อนตะวันตกดินจำเป็นต้องค้างคืนที่มีนาอีก (คืนที่ 13 มุคหิจญะฮฺ) ถ้าต้องการล่าช้าในการออก ก็ให้ขว้างเสาหินทั้งสามต้นดังเช่นสองวันที่ผ่านมาหลังจากนั้นก็ออกจากมีนา เมื่อต้องการ เดินทางกลับภูมิลำเนา ก่อนเดินทาง ให้เฆาะวาฟอะดาอฺ(เฆาะวาฟอ์ลา) ซึ่งเป็นภารกิจสุดท้ายของการประกอบพิธีหัจญ์ นอกเสียจากผู้หญิงที่มีประจำเดือนที่ไม่ต้องเฆาะวาฟอะดาอฺ

เดินทางกลับ

กล่าวตักบิรสามครั้งบนทุกๆ ที่สูง แล้วกล่าวว่า لَهُ وَاللَّهِ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ (ไม่มีพระเจ้าผู้ควรแก่กราบไหว้นอกจากอัลลอฮ์ ﷻ แต่เพียงผู้เดียว ไม่มีสิ่งใดเป็นภาคีเทียบเคียงกับพระองค์ อำนาจทั้งหมดเป็นของพระองค์ เหล่าการสรรเสริญเป็นเพียงของพระองค์ โดยพระองค์ทรงสามารถเหนือทุกสรรพสิ่ง เรากลับมาแล้วเราขอโทษแล้ว เราเป็นผู้อ่อนน้อมแล้ว เราเป็นผู้กล่าวสรรเสริญต่อพระผู้อภิบาลของเราแล้ว อัลลอฮ์ ﷻ ทรงชื่อสัตย์ในสัญญาของพระองค์ ทรงช่วยบ่าวของพระองค์ และทรงทำลายกลุ่มก๊กต่างๆ โดยเพียงผู้เดียว กลับให้ถึงบ้าน ในเวลากลางวันตอนสายๆ เมื่อกลับมาถึงแวงที่มีสติญัดก่อนละหมาดสองเราะกะอัต แล้วนั่งลงที่นั่น หากจำเป็นถึงบ้านในเวลากลางคืน ก็จงอย่าได้เข้าหาภรรยา จนกว่านางผู้ถูกพลัดพรากจะ โกงขนในที่ลับและผมที่รุงรังจะถูกหวีจนเรียบร้อย

4.1.3 การเดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์

อับดุลเราะมาน อัลญาซีรีย (Abd al-Rahman al-Jaziriy, n.d. : 1/684) กล่าวว่า การประกอบพิธีอุมเราะฮ์เป็นพิธีอื่นต้องกระทำหนึ่งครั้งในชีวิตเหมือนกับการประกอบพิธีหัจญ์

4.1.3.1 ความเร่งรีบของการประกอบพิธีอุมเราะฮ์

เหมือนกับความเร่งรีบของการประกอบพิธีหัจญ์คือทั้งสองพิธีจะต้องไปประกอบพิธี ณ เมืองมักกะฮ์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของมนุษยชาติทั่วโลก ซึ่งทุกคนที่ไป ณ ที่นี้มีเจตนาเป็นหนึ่งเดียวทั้งหมดคือเพื่อรับความโปรดปราน เมตตาปราณี และอภัยโทษในสิ่งที่ได้กระทำความผิดจากอัลลอฮ์ ﷻ

4.1.3.2 เงื่อนไขของการประกอบพิธีอุมเราะฮ์

เงื่อนไขของการประกอบพิธีอุมเราะฮ์เหมือนกับเงื่อนไขของการประกอบพิธีหัจญ์ คือเงื่อนไขเวลา และเป็นมุสลิมที่บาลิหม มีสติ สิ่งที่แตกต่างกันคือเวลา การประกอบพิธีหัจญ์เวลาคือเดือนเดือนเซาวาล มุลเกาะฮิดะฮ์ จนกระทั่งถึงวันที่ 9 เดือนมุลหิจญะฮ์เวลารุ่งของวันรายอหัจญ์ส่วนเงื่อนไขของการประกอบพิธีอุมเราะฮ์ได้ตลอดทั้งปีรวมเวลาที่ประกอบพิธีหัจญ์ด้วย

4.1.3.3 วาญิบการประกอบพิธีอุมเราะฮ์

การประกอบพิธีอุมเราะฮ์เป็นสิ่งที่วาญิบเหมือนกับการประกอบพิธีหัจญ์คือในชีวิต ต้องประกอบพิธี 1 ครั้งตั้งเงื่อนไขที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นเพราะเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีแก่นมนุษย์และเป็นหนึ่งในรูกอนอิมานทั้งห้า

4.1.3.4 รุกนการประกอบพิธีอุมเราะฮฺ (al-Ghazali, 1993 : 141)

รุกนการประกอบพิธีอุมเราะฮฺเหมือนกับรุกนการประกอบพิธีหัจญ์ นอกจากการประกอบพิธีอุมเราะฮฺไม่มีรุกนที่ทุ่งอะเราะเราะฮฺ คือมีการอิหฺรอมอุมเราะฮฺ ญะฮะวาฟ ลีอิyy์หลังจากญะฮะวาฟ และโกนผม

4.1.3.5 ข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีอุมเราะฮฺ

เหมือนกับข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีหัจญ์ คือห้ามใส่เสื้อ กางเกง ร้องทำ ฟ้าสวรรค์ ที่ใส่ได้คือผ้าผืนเพื่อเป็นผ้าโสร่ง ผ้าผืนเพื่อคาดไหล่ ใช้น้ำหอม โกนผม ตัดเล็บ เพศสัมพันธ์ สิ่งที่เกี่ยวข้องก่อนมีเพศสัมพันธ์ และการล่าสัตว์บก

4.1.3.6 ขั้นตอนการประกอบพิธีอุมเราะฮฺ (Muhammad bin Ibrāhīm, 2010 : 671-674)

เริ่มด้วยการเนียตครองอิหฺรอมจากมิกอตก่อนที่จะล้ำผ่านเข้าไป ส่วนผู้ที่อยู่ใกล้มักกะฮฺมากกว่ามิกอตกให้เนียตครองอิหฺรอมจากจุดที่เขาอยู่ ชาวมักกะฮฺให้ออกไปเนียตครองอิหฺรอมนอกเขตหะรอม เช่น ดันอิม และสุนด์ให้เข้าสู่มักกะฮฺจากส่วนบนไม่ว่าจะเป็นเวลา กลางวันหรือกลางคืน และให้ออกจากมักกะฮฺทางตอนใต้หากกระทำได้อย่างไม่ลำบาก และให้หยุดการตัดบิยะฮฺเมื่อเริ่มเข้าสู่เขตหะรอม

เมื่อถึงมัสญิดหะรอมให้เข้าสู่ข้างในในสภาพที่มีน้ำละหมาด และเริ่มญะฮะวาฟจากหะญูรอัศวัต (หินดำ) โดยให้บัตลุลลอฮฺอยู่ทางซ้ายมือ

สุนด์ให้ทำการอิฎฎิบาอฺ (สไบเฉียง) ก่อนทำการญะฮะวาฟ นั่นคือให้ส่วนกลางของผ้าอยู่ใต้ไหล่ขวาและให้ชายผ้าทั้งสองข้างอยู่บนไหล่ซ้ายตลอดการญะฮะวาฟ

สุนด์ให้ทำการเราะมัด นั่นคือการเดินเร็วๆ กิ่งเดินกิ่งวิ่ง (วิ่งเหยาะๆ) ด้วยความกระฉับกระเฉงเป็นพิเศษใน 3 รอบแรกตั้งแต่หะญูรอัศวัตจนถึงสุดที่เดิม ส่วนอีก 4 รอบที่เหลือให้เดินตามปกติ ซึ่งการอิฎฎิบาอฺ (สไบเฉียง) และเราะมัด (วิ่งเหยาะๆ) นั้นสุนด์ให้กระทำเฉพาะบุรุษเท่านั้น และในการญะฮะวาฟกุดุมสำหรับอุมเราะฮฺเท่านั้น

เมื่อถึงแนวขนานของหะญูรอัศวัตก็ให้หันเข้าหาแล้วยื่นมือไปสัมผัส และจูบหินดำ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ที่ให้เอามือจับหินแล้วจูบมือที่จับนั้น ถ้าหากไม่สะดวกก็อนุญาตให้ยื่นแต่ด้วยไม้เท้าหรือสิ่งของใดๆ ในลักษณะนั้นก็ได้ แล้วก็จูบไม้เท้า นั้น ถ้ายังไม่สามารถกระทำได้อีกก็ให้เข้าไปยังหะญูรอัศวัตด้วยมือขวาแต่ไม่ต้องจูบมือแต่อย่างใด และเดินต่อไปไม่ต้องหยุดโดยขณะที่ผ่านแนวขนานหะญูรอัศวัตให้กล่าวว่า อัลลอฮุอักบัร หนึ่งครั้งในทุกๆ รอบ และให้กล่าวคุอาอ์ใดก็ได้ขณะทำการญะฮะวาฟ และให้รำลึกถึงอัลลอฮฺให้มาก

เมื่อถึงรูกนุขณะมานีย์ ก็ให้จับด้วยมือขวาโดยไม่ต้องจูบ ทำเช่นนี้ทุกรอบ และไม่ต้องกล่าว "อัลลอฮ์อักบรฺ" ถ้าหากไม่สะดวกที่จะจับกับมือก็ให้ทำการเญาะวาฟต่อไปโดยไม่ต้องตักบิรฺ (กล่าวอัลลอฮ์อักบรฺ) หรือชี้ด้วยมือ และให้กล่าวระหว่างรูกนุขณะมานีย์กับหะญูรอฮ์ว่า

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

และให้ทำการเญาะวาฟ 7 รอบจากรอบนอกกะอูบะฮ์และหิจญูรอฮ์มาอีล ทุกครั้งที่ผ่านแนวนานหะญูรอฮ์ให้ตักบิรฺ ยืนมือจับ และจูบในทุกๆรอบหากกระทำได้ ส่วนมุมกะอูบะฮ์อีก 2 มุมไม่ต้องจับ และถ้าหากจะวางตัวแนบกับมุลตะซัหม์ซึ่งอยู่ระหว่างรูกนุขณะมานีย์กับประตูกะอูบะฮ์หลังเญาะวาฟกุมหรืออะดาอ์เพื่อขอคุดอ์ก็ทำได้

เมื่อเสร็จจากการเญาะวาฟ ให้ปิดไหล่ขวาแล้วไปละหมาดสุนัตหลังมะกอมอิบรอฮีมอะลัยฮิสสลามโดยอ่าน

﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّئًا﴾

(البقرة : 125)

ความว่า : “และพวกเจ้าจงยึดเอาที่ยืนของอิบรอฮีมเป็นที่ละหมาดเถิด”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 125)

จากนั้นสุนัตให้ละหมาด 2 เราะกะอัตสั้นๆหลังมะกอมอิบรอฮีมหากกระทำได้ ถ้าหากไม่สะดวกก็ให้ละหมาดส่วนไหนของมัสญิดหะรอหม์ก็ได้ และสุนัตให้อ่านสุเราะฮ์อัลกาฟิรูนหลังฟาติหะฮ์ในเราะกะอัตแรก และสุเราะฮ์อัลอิคลาศในเราะกะอัตที่สอง เมื่อละหมาดเสร็จก็ให้ลุกขึ้น ส่วนการขอคุดอ์หลังละหมาด ณ จุดนี้ไม่มีแบบฉบับให้กระทำ เช่นเดียวกับการคุดอ์ที่มะกอมอิบรอฮีม

เมื่อละหมาดเสร็จ สุนัตให้เดินไปสัมผัสหะญูรอฮ์หากกระทำได้จากนั้นให้เดินไปยังเขาเศาะฟา และสุนัตให้อ่านขณะเดินขึ้นเขาว่า

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾

(البقرة : 158)

ความว่า : “แท้จริงภูเขาสะฟา และภูเขามัรวะฮ์นั้น เป็นส่วน
หนึ่งจากบรรดาเครื่องหมายของอัลลอฮ์ ﷻ ดังนั้นผู้ใด
ประกอบพิธีหัจญ์หรืออุมเราะฮ์ ณ บัยตุลลอฮ์ก็ไม่มีบาปใด ๆ
แก่เขาที่จะเดินไปมาระหว่างภูเขาทั้งสองนั้น และผู้ใดประกอบ
ความดีโดยสมัครใจแล้ว แน่อนอัลลอฮ์ ﷻ นั่นคือผู้ทรง
ขอบใจและผู้ทรงรอบรู้อย่าง”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 158)

และกล่าวว่า “ أبدأ بما بدأ الله به (ฉันขอเริ่มต้นเหมือนกับที่อัลลอฮ์ ﷻ
เริ่ม)” เมื่อขึ้นสู่เขาสะฟาและเห็นบัยตุลลอฮ์ก็ให้ยื่นหันไปทางกิบลัต และกล่าวตักบิร 3 ครั้ง โดย
ยกมือ (เหมือนขอคูอาฮ์) เพื่อกล่าวชิกรและคูอาฮ์ ไม่ใช่ในลักษณะการยกมือตักบิรในละหมาด
จากนั้นให้กล่าวว่า

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَهُوَ
الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ
وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 4114)

ความว่า : “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกเหนือจากอัลลอฮ์ ﷻ ไม่มีผู้ใด
เป็นภาคีกับพระองค์ อำนาจ และการสรรเสริญเป็นสิทธิของ
พระองค์ พระองค์คือผู้ทรงอำนาจเหนือทุกสิ่ง ไม่มีพระเจ้าอื่นใด
นอกเหนือจากอัลลอฮ์ ﷻ พระองค์ทรงปฏิบัติตามสัญญาของ
พระองค์ ทรงช่วยเหลือบ่าวของพระองค์ และพระองค์เพียง
ผู้เดียวที่ทรงสร้างความปราชัยให้แก่พลพรรคทั้งหลาย”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 4114)

จากนั้นให้ขอคูอาฮ์ และกล่าวบทชิกรดังกล่าวอีกครั้ง แล้วขอคูอาฮ์ และ
กล่าวชิกรเป็นครั้งที่ 3 โดยบทชิกรให้กล่าวเสียงดัง ส่วนคูอาฮ์ให้ขอเบาๆ

จากนั้นให้ลงจากเขาสะฟามุ่งหน้าไปยังเขามัรวะฮ์ด้วยความสงบเสงี่ยม
และนอบน้อม เมื่อเดินถึงเส้นเขียวให้วิ่งเดินกึ่งวิ่งเร็วๆจนกระทั่งถึงเส้นเขียวที่สอง จากนั้นก็ให้เดิน
ไปยังเขามัรวะฮ์ โดยตลอดทางให้กล่าวตักบิร ชิกรและขอคูอาฮ์

เมื่อถึงเขามัรวะฮ์ ให้เดินขึ้นแล้วหันไปทางกิบลัต ยกมือขึ้นกล่าวชิกร
และขอคูอาฮ์ และกล่าวเช่นเดียวกับที่กล่าวบนเขาสะฟา 3 ครั้ง จากนั้นให้ลงจากมัรวะฮ์เพื่อ

มุ่งหน้าไปยังเสาฟ้า โดยเดินในส่วนที่ต้องเดิน และกึ่งเดินกึ่งวิ่งในส่วนที่ต้องกระทำเช่นนั้น ทำเช่นนั้น 7 รอบ เทียวไปคิดเป็น 1 รอบ และเทียวกลับ 1 รอบ เริ่มต้นที่เสาฟ้าสิ้นสุดที่มีระฆังและศูนย์กลางให้ทำการสวียในสภาพที่มีน้ำละหมาด และให้ทำอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน และศูนย์กลางให้ความสำคัญต่อเนื่องระหว่างการเงาะวาฟและสวีย เสร็จแล้วให้โกนผม หรือตัดให้ทั่วศีรษะ ซึ่งการโกนดีกว่า ส่วนสตรีให้ตัดผมเพียงกระจุกเล็กๆก็เป็นการเพียงพอแล้ว ซึ่งเช่นนี้การประกอบพิธีอุมเราะฮ์ก็ถือว่าสิ้นสุด และทุกอย่างที่เคยเป็นที่ต้องห้ามขณะครองอิหฺรอมก็เป็นที่ยอนุญาต เช่น เสื้อผ้า เครื่องหอม หรือการสมรส เป็นต้นให้สตรีปฏิบัติเหมือนบุรุษทุกอย่างในการเงาะวาฟและสวีย ยกเว้นการเราะมัดหรือกึ่งเดินกึ่งวิ่งในการเงาะวาฟซึ่งเฉพาะบุรุษเท่านั้น และไม่ต้องเดินกึ่งเดินกึ่งวิ่งในการสวียและไม่ต้องอัญญาอ และควรหลีกเลี่ยงการเปิดเผยเครื่องประดับ การเปิดเผยใบหน้า ส่งเสียงดัง หรือปะปนกับบุรุษ

ชายใดมีเพศสัมพันธ์กับภรรยาหลังจากเนียตอุมเราะฮ์ จำเป็นที่เขาต้องประกอบพิธีให้เสร็จและต้องชดใช้ภายหลัง เนื่องจากเขาได้ทำให้พิธีอุมเราะฮ์เสียด้วยการมีเพศสัมพันธ์ ถ้าหากเขามีเพศสัมพันธ์ภายหลังการเงาะวาฟและการเดินสวียแต่ก่อนที่จะโกนหรือตัดผมก็ถือว่าอุมเราะฮ์ของเขาไม่เสียแต่อย่างใด แต่ต้องจ่ายฟิเดยะฮ์ผู้มีเหตุจำเป็น

ศูนย์กลางให้ผู้ประกอบพิธีหัจญ์แบบตะมัดตะฮ์อุมเราะฮ์ โดยเหลือบางส่วนไว้โกนในพิธีหัจญ์หากว่าระยะเวลาระหว่างสองพิธีนั้นห่างกันไม่มาก เมื่อมีการอิกอมะฮ์ขณะที่เขากำลังเงาะวาฟ หรือเดินสวียก็ให้เข้าร่วมละหมาดพร้อมญะมาอะฮ์ เมื่อละหมาดเสร็จก็ให้ทำการเงาะวาฟต่อจากจุดที่หยุดให้ครบรอบ โดยไม่จำเป็นต้องเริ่มรอบใหม่

หุกุมการจูบหะญูรฮ์ฮัฎ

การจูบ สัมผัส และชีหะญูรฮ์ฮัฎพร้อมตักบิรุลฮันเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหากใครลำบากที่จะกระทำก็ให้เว้นส่วนนี้ไปได้

ศูนย์กลางให้จูบและสัมผัสหะญูรฮ์ฮัฎสำหรับผู้ที่สามารถกระทำได้ในการเงาะวาฟ และระหว่างการเงาะวาฟกับการเดินสะอเอ แต่ถ้าหากต้องเบียดเสียดหรือสร้างความลำบากแก่ผู้อื่นก็ถือว่าไม่ควรกระทำ และให้เว้นเสียดีกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของสตรี ทั้งนี้เนื่องจากการจับและจูบนั้นถือเป็นศูนย์กลาง ส่วนการทำคามเคือคร้อนแก่คนอื่นถือว่าเป็นบาปหะรอม จึงไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะกระทำสิ่งที่เป็นศูนย์กลางกับสิ่งที่เป็นหะรอมในเวลาเดียวกัน

หะญูรฮ์ฮัฎเป็นหินที่ลงมาจากสวรรค์ เดิมทีนั้นขาวยิ่งกว่าน้ำมัน แต่บาปความชั่วของลูกหลานอาดัมทำให้สีของมันเปลี่ยนเป็นสีดำ หากแม้ว่ามันไม่ถูกแปดเปื้อนด้วยความสกปรกของยุคญาฮิลียะฮ์แล้วละก็ ผู้ใดที่เจ็บป่วยเมื่อได้จับมันก็จะหายจากอาการเจ็บป่วยนั้น ใน

วันกียามะฮ์อัลลอฮ์จะให้มันเป็นสักขีพยานแก่ผู้ที่เคยจับมันด้วยใจที่บริสุทธิ์ โดยการจับ
หะญูร้อฮ์ฮ์และรูกนุญมะมานีย์นั้นยังเป็นการล้างบาปให้หมดไป

สรุปการไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์ การปฏิบัติก่อนเดินทางไป ระหว่างเดินทาง และ
เดินทางกลับเหมือนกับการไปประกอบพิธีหัจญ์ทุกประการ การปฏิบัติอุมเราะฮ์นั้น เริ่มด้วยการเนียด
ครองอิหฺรอมจากมิกอตก่อนที่จะล้ำผ่านเข้าไป ส่วนผู้ที่อยู่ใกล้มักกะฮ์มากกว่ามิกอตก่อนให้เนียดครอง
อิหฺรอมจากจุดที่เขาอยู่ ชาวมักกะฮ์ให้ออกไปเนียดครอง อิหฺรอมนอกเขตหะร็อม เช่น ดันอิม และ
สุนด์ให้เข้าสู่มักกะฮ์จากส่วนบนไม่ว่าจะเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืน และให้ออกจากมักกะฮ์ทาง
ตอนใต้หากกระทำได้อย่างไม่ลำบาก และ ให้ออกจากมักกะฮ์ทาง
ถึงมัสญิดหะร็อมให้เข้าสู่ข้างในในสภาพที่มีน้ำละหมาด และเริ่ม ญะวาฟจากหะญูร้อฮ์ฮ์
(หินดำ) โดยให้บัยตุลลอฮ์อยู่ทางซ้ายมือ สุนด์ให้ทำการอิฎฎิบาอฺ (สไบเฉียง) ก่อนทำการญะวาฟ
นั่นคือให้ส่วนกลางของผ้าอยู่ใต้ไหล่ขวาและให้ชายผ้าทั้งสองข้างอยู่บนไหล่ซ้ายตลอดการญะวาฟ
สุนด์ให้ทำการเราะฆัล นั่นคือการเดินเร็วๆ กิ่งเดินกึ่งวิ่ง (วิ่งเหยาะๆ) ด้วยความกระฉับกระเฉงเป็น
พิเศษใน 3 รอบแรกตั้งแต่หะญูร้อฮ์ฮ์จนถึงสิ้นสุดที่เดิม ส่วนอีก 4 รอบที่เหลือให้เดินตามปกติ ซึ่ง
การอิฎฎิบาอฺ (สไบเฉียง) และเราะฆัล (วิ่งเหยาะๆ) นั้นสุนด์ให้กระทำเฉพาะบุรุษเท่านั้น และใน
การญะวาฟกุดุมสำหรับอุมเราะฮ์เท่านั้น เมื่อถึงแนวขนานของหะญูร้อฮ์ฮ์ก็ให้หันเข้าหาแล้ว
ยื่นมือไปจับ และจูบหินดำ ถ้าไม่สามารถกระทำได้อีกก็ให้อำมือจับหินแล้วจูบมือที่จับนั้น ถ้าหากไม่
สะดวกก็อนุญาตให้ยื่นแตะด้วยไม้เท้าหรือสิ่งของใดๆ ในลักษณะนั้นก็ได้ แล้วก็จูบไม้เท้า นั้น ถ้ายัง
ไม่สามารถกระทำได้อีกก็ให้ชี้ไปยังหะญูร้อฮ์ฮ์ด้วยมือขวาแต่ไม่ต้องจูบมือแต่อย่างใด และเดิน
ต่อไปไม่ต้องหยุด โดยขณะที่ผ่านแนวขนานหะญูร้อฮ์ฮ์ให้กล่าวว่า "อัลลอฮ์ฮ์อักบ์" หนึ่งครั้งใน
ทุกๆรอบ และให้อ่าน **قُوا** ใดก็ได้ขณะทำการญะวาฟ และให้รำลึกถึงอัลลอฮ์ **الله** ให้มาก
เมื่อถึงรูกนุญมะมานีย์ ก็ให้จับด้วยมือขวาโดยไม่ต้องจูบ ทำเช่นนี้ทุกรอบ และไม่ต้องกล่าว
"อัลลอฮ์ฮ์อักบ์" ถ้าหากไม่สะดวกที่จะจับกับมือก็ให้ทำการญะวาฟต่อไปโดยไม่ต้องตักบิรฺ หรือชี้
ด้วยมือ และให้กล่าวระหว่างรูกนุญมะมานีย์กับหะญูร้อฮ์ฮ์ว่า رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
ครั้งที่ผ่านแนวขนานหะญูร้อฮ์ฮ์ให้ตักบิรฺ ยื่นมือจับ และจูบในหลายๆรอบหากกระทำได้ ส่วนมุม
กะอูบะฮ์อีก 2 มุมไม่ต้องจับ และถ้าหากจะวางตัวแนบกับมุลตะฮัมซึ่งอยู่ระหว่างรูกนุญมะมานีย์กับ
ประตูกะอูบะฮ์หลังญะวาฟกุดุมหรือวะดาอ์เพื่อขอคู่ออ์ก็ทำได้ เมื่อเสร็จจากการญะวาฟ ให้ปิด
ไหล่ขวาแล้วไปละหมาดสุนด์หลัง มะกอมอิบรอฮีมอะลัยฮิสสลามโดยอ่าน **﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ**
﴿﴾ จากนั้นสุนด์ให้ละหมาด 2 เราะกะอัตสั้นๆหลังมะกอมอิบรอฮีมหากกระทำได้ ถ้า

หากไม่สะดวกก็ให้ละหมาดส่วนไหนของมัสนิดหะรอมก็ได้ และสุนัตให้อ่าน สุเราะฮ์อัลกาฟิรูน หลังฟาติหะฮ์ในเราะกะอัตแรก และสุเราะฮ์อัลอิกลาศในเราะกะอัตที่สอง เมื่อละหมาดเสร็จก็ให้ลุกขึ้น เมื่อละหมาดเสร็จ สุนัตให้เดินไปจับหะญูร้อฮ์ส่วคหากกระทำได้ จากนั้นให้เดินไปยังเขาเศาะฟา และสุนัตให้อ่านขณะเดินขึ้นเขาว่า ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ اللَّهَ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾ และกล่าวว่า “أبدأ بما بدأ الله به” เมื่อขึ้นสู่เขาเศาะฟาและเห็น บัยตุลลอฮ์ก็ให้ยื่นหันไปทางกิบลัต และกล่าวตักบีร์ 3 ครั้ง โดยยกมือ (เหมือนขอคูอาฮ์) เพื่อกล่าวชิกรและคูอาฮ์ ให้กล่าวว่า لا شريكَ لا شريكَ له، له الملك، وله الحمد، وهو على كل شيء قدير لا إله إلا الله وحده، أنجز وعده، لا ينزل من السماء ماء ويُنزّل غماماً ونصر عبده، وهزم الأحزاب وحده)) จากนั้นให้ขอคูอาฮ์ และกล่าวบทชิกรดังกล่าวอีกครั้ง แล้วขอคูอาฮ์ และกล่าวชิกรเป็นครั้งที่ 3 โดยบทชิกรให้กล่าวเสียงดัง ส่วนคูอาฮ์ให้ขอเบาๆ ลงจากเขาเศาะฟามุ่งหน้าไปยังเขามัรวะฮ์ด้วยความสงบเสงี่ยมและนอบน้อม เมื่อเดินถึงเส้นเขียวให้กึ่งเดินกึ่งวิ่งเร็วๆจนกระทั่งถึงเส้นเขียวที่สอง จากนั้นก็ให้เดินไปยังเขามัรวะฮ์ โดยตลอดทางให้กล่าวตักบีร์ชิกรและขอคูอาฮ์ เมื่อถึงเขามัรวะฮ์ ให้เดินขึ้นแล้วหันไปทางกิบลัต ยกมือขึ้นกล่าวชิกรและขอคูอาฮ์ และกล่าวเช่นเดียวกับที่กล่าวบนเขาเศาะฟา 3 ครั้ง จากนั้นให้ลงจากมัรวะฮ์เพื่อมุ่งหน้าไปยังเขาเศาะฟา โดยเดินในส่วนที่ต้องเดิน และกึ่งเดินกึ่งวิ่งในส่วนที่ต้องกระทำเช่นนั้น ทำเช่นนั้น 7 รอบ และสุนัตให้ทำการลือฮ์ในสภาพที่มีน้ำละหมาด และให้ทำอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน และสุนัตให้มีความต่อเนื่องระหว่างการเฎาะวาฟและลือฮ์

4.1.4 การเดินทางในหนทางของอัลลอส عليه السلام

หะดีษรายงานโดยอะบุมุ สุรียเราะฮ์ กล่าวว่า :

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ فَقَالَ: يُؤْمَنُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ قِيلَ ثُمَّ مَاذَا قَالَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قِيلَ ثُمَّ مَاذَا قَالَ حَجٌّ مَبْرُورٌ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 26)

ความว่า : “ ท่านเราะฮ์ลุต عليه السلام ถูกถามว่า การงานใดที่ประเสริฐที่สุด ท่านตอบว่า ศรัทธาในอัลลอส عليه السلام และเราะฮ์ลุต عليه السلام ของพระองค์ ถามต่อไปอีกว่านอกจากนี้มีอะไรอีก ท่านตอบว่า การ

ออกญาฮาด¹ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷺ ถามต่ออีกว่า นอกจากนี้ มีอะไรอีก ท่านตอบว่า หัจญ์ อัลมับบูร²

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 26)

การเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ ﷺ ซึ่งต่อไปนี้จะใช้คำว่า การญิฮาดในหนทางของอัลลอฮ์ ﷺ ตามที่ มุหัมมัด เป็น อิบรอฮีม (Muhammad bin Ibrāhym, 2010 : 1027) ให้ ความหมายนี้ว่า การญิฮาดหมายถึง การทุ่มเท เสียสละพลังความสามารถเพื่อทำการต่อสู้กับบรรดา กุฟฟาร² โดยหวังความพอพระทัย จากพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ

หะดีษรายงานจากอะบี มุสา กล่าวว่า :

((جاء إلى النبي صلى الله عليه وسلم رجل فقال الرجل يُقَاتِلُ لِلْمَعْنَمِ وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِلدَّكْرِ وَالرَّجُلُ يُقَاتِلُ لِيُرَى مَكَانَهُ فَمَنْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ مَنْ قَاتِلٌ لَتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 2810)

ความว่า : “จากอะบีมุสา رضي الله عنه กล่าวว่า มีชายคนหนึ่งได้มาหา ท่านเราะฮ์ลุล رضي الله عنه แล้วถามว่า การที่ชายคนหนึ่งต่อสู้เพื่อให้ได้ทรัพย์เชลย อีกคนต่อสู้เพื่อให้ผู้คนกล่าวขาน และอีกคนต่อสู้เพื่อให้มีผู้คนได้เห็นตำแหน่งของเขา ดังนั้นคนใดที่ถือว่าต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ท่านเราะฮ์ลุล رضي الله عنه ตอบว่า ผู้ใดก็ตามที่ได้ต่อสู้เพื่อเชิดชูคำดำรัสแห่งอัลลอฮ์ ﷻ ให้สูงส่ง ก็เท่ากับเขาได้ต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 2810)

4.1.4.1 หิกมะฮ์การบัญญัติเรื่องการญิฮาด (Muhammad bin Ibrāhym, 2010 : 1027)

ก. อัลลอฮ์ ﷻ ได้บัญญัติให้การญิฮาดในหนทางของพระองค์ เพื่อเชิดชูคำดำรัสให้สูงส่ง ให้ศาสนาทั้งหมดกลายเป็นของพระองค์ นำมวลมนุษยชาติออกจากความ

¹ หมายถึง การดิ้นรนต่อสู้หรือความพยายาม ในทางศาสนาหมายถึง ความพยายามที่จะเพิ่มศรัทธาในพระเจ้ารวมทั้งการทำความดี การเผยแพร่ศาสนา ผู้ทำการญิฮาดเรียกว่ามูญาฮิด พหุพจน์เรียกว่ามูญาฮิดีน

² ผู้ปฏิเสธศรัทธา

มีดมนไปสู่แสงสว่าง เผยแผ่อิสลาม คำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม หักห้ามความอธรรมและความเสื่อมเสีย ปกป้องมุสลิม และตอบโต้เล่ห์เหลี่ยมและแผนการณัของศัตรู

ข. อัลลอฮ์ได้ บัญญัติให้การนิฮาดเป็นการทดสอบ และ ทดลองแก่บรรดาปวงบ่าวของพระองค์ เพื่อที่จะมาแบ่งแยกระหว่างความจริงกับความเท็จ ระหว่างผู้ศรัทธากับมุนาฟิก¹ เพื่อที่จะรู้ถึงผู้ที่ต่อสู้และผู้ที่ทอดทน ไม่ใช่ต่อสู้เพื่อบังคับให้บรรดาผู้ปฏิเสธมายอมจำนนต่ออิสลาม แต่เพื่อให้พวกเขาจำนนโดยการนอบน้อมต่อบทบัญญัติอิสลามจนกระทั่งศาสนาทั้งหมดกลายเป็นของพระองค์

ค. การต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ เป็นประตูดอกบานที่นำไปสู่สวนสวรรค์ อัลลอฮ์ ﷻ จะทำให้ความเศร้าโศก ความกังวลหมดไปจากเขา และจะทำให้เขาได้รับสวนสวรรค์ชั้นสูงส่ง

4.1.4.2 วัตถุประสงค์การต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ (Muhammad bin Ibrāhīm, 2010 : 1028)

วัตถุประสงค์ของการต่อสู้ในศาสนาอิสลาม เพื่อขจัดกุฟร² และชิรค³ และนำมนุษยชาติออกจากความมืดมนของการปฏิเสธ การตั้งภาคี ความโง่เขลาก้าวไปสู่แสงสว่าง แห่งการศรัทธาและวิชาความรู้ ปรายปรามผู้ล่วงละเมิดสิทธิ เพื่อขจัดความโกลาหลวุ่นวาย เชิดชูคำดำรัสแห่งอัลลอฮ์ ﷻ ให้สูงส่ง เผยแผ่ศาสนาแห่งอัลลอฮ์ ﷻ และขจัดผู้ที่ขัดขวางการเผยแผ่เมื่อสามารถก้าวไปถึงเรื่องดังกล่าวโดยไม่ต้องต่อสู้ก็ไม่มี ความจำเป็นอันใดที่ต้องต่อสู้ การต่อสู้จะไม่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีการเผยแผ่ยังไม่ถึงเขา จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อหลังจากการเชิญชวนไปสู่อิสลาม หากพวกเขาปฏิเสธผู้นำก็จะใช้ให้พวกเขาจ่ายญิซยะฮ์⁴ และหากพวกเขาปฏิเสธอีก จงขอความช่วยเหลือต่ออัลลอฮ์ ﷻ แล้วลงมือทำการต่อสู้กับพวกเขา หากการเผยแผ่เชิญชวนไปถึงพวกเขาแล้วเป็นที่อนุญาตให้ทำการต่อสู้กับพวกเขาได้ทันที

พระองค์อัลลอฮ์ ﷻ สร้างมนุษย์เพื่อเคารพภักดีต่อพระองค์ ดังนั้นไม่อนุญาตต่อสู้กับคนหนึ่งคนใดนอกจากผู้ที่คืออริ้น ยืนหยัดอยู่บนการปฏิเสธ หันเหออกจากศาสนา อธรรมข่มเหง ตั้งตนเป็นศัตรู ห้ามผู้คนไม่ให้เข้ารับนับถืออิสลาม หรือทำร้ายพี่น้องมุสลิม และท่านเราะฮ์ สุล ﷺ ไม่ได้ต่อสู้กับชนกลุ่มใดโดยเด็ดขาดนอกจากได้เชิญชวนพวกเขาไปสู่ศาสนาอิสลามเสียก่อน

¹ ผู้กลับกลอก

² การปฏิเสธ

³ การตั้งภาคี

⁴ ส่วยหรือภาษีรัฐูปการ

4.1.4.3 หุก่มการอุสาดในหนทางของอัลลอฮฺ ﷺ (Muhammad bin Ibrāhym, 2010 : 1028)

การต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ ﷺ เป็นฟิรฎุกิฟายะฮฺ¹ เมื่อคนส่วนหนึ่งได้ปฏิบัติบุคคลอื่นที่เหลือก็จะหมดภาระหน้าที่

4.1.4.4 การอุสาดจำเป็นแก่บรรดาผู้ที่มีความสามารถในสภาพการณ์ดังต่อไปนี้ (Muhammad bin Ibrāhym, 2010 : 1028)

- ก. เมื่อมีการจัดเตรียมกองทัพเพื่อทำการสู้รบ
- ข. เมื่อผู้นำได้เรียกร้องเชิญชวนให้ออกไปต่อสู้ โดยเรียกร้องอย่างครอบคลุม

- ค. เมื่อศัตรูคู่อริมาปิดล้อมบ้านเมือง
- ง. เมื่อเขามีความจำเป็นในการทำสงครามสู้รบ เช่น แพทย์ นักบิน หรือผู้ที่มีหน้าที่คล้ายกับพวกเขาทั้งสอง

อัลลอฮฺ ﷻ คำรัสว่า

﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

(التوبة : 41)

ความว่า : “พวกเจ้าจงออกไปกันเถิด ทั้งผู้ที่มีสภาพอ่อนไหว และผู้ที่มีสภาพแข็งแรง และจงเสียสละทั้งด้วยทรัพย์ของพวกเจ้า และชีวิตของพวกเจ้าในทางของอัลลอฮฺ ﷻ นั้นแหละคือสิ่งที่ดียิ่งสำหรับพวกเจ้า หากพวกเจ้ารู้”

(อัลเตาบะฮฺ : 41)

มุหัมมัด เป็น อะหฺมัด (Muhammad bin Ahmad, 1964 : 14/262) อธิบายว่า : “นักวิชาการบางคนให้ความหมายผู้ที่มีสภาพอ่อนไหวคือคนหนุ่ม ส่วนผู้ที่มีสภาพแข็งแรงคือคนแก่”

4.1.4.5 บทบัญญัติผู้ที่ออกสู้รบในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ (Muhammad bin Ibrāhym, 2010 : 1029)

การอุสาดในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ บางครั้งจำเป็นต้องแลกด้วยชีวิต และทรัพย์สินในสภาวะการณ์ที่เขาที่มีความสามารถทั้งทรัพย์สินสมบัติและร่างกาย บางครั้งจำเป็นด้วยกับชีวิตโดยไม่จำเป็นในทรัพย์สินในสภาพที่เขาไม่มีทรัพย์สินสมบัติ และบางครั้งมีความจำเป็นเฉพาะ

¹ เป็นหน้าที่สำหรับคนเพียงบางส่วน

ทรัพย์สินโดยไม่มี ความจำเป็น ต้องต่อสู้ด้วยกับชีวิตในสภาพที่เขาไม่มี ความสามารถที่จะออกต่อสู้ด้วยตนเอง

อัลลอฮฺ ﷻ คำร่ำว่า :

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ﴾

(البقرة : 193)

ความว่า : “และจงสู้รบกับพวกเขาจนกว่าการก่อความวุ่นวายจะ ไม่ปรากฏขึ้น และจนกว่าการอิวาคะฮ์ทั้งหลายจะเป็นสิทธิ ของอัลลอฮฺ ﷻ เท่านั้น แต่ถ้าพวกเขาหยุด ก็ย่อมไม่มี การเป็น ปฏิปักษ์ใด ๆ นอกจากแก่บรรดาผู้ธรรมเท่านั้น”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 193)

4.1.4.6 ความประเสริฐของการญิฮาดในหนทางอัลลอฮฺ (Muhammad bin Ibrāhym, 2010 : 1029)

อัลลอฮฺ ﷻ คำร่ำว่า :

﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْبَرُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ، يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ، خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾

(التوبة : 20-22)

ความว่า : “บรรดาผู้ที่ศรัทธาและอพยพและต่อสู้ในทาง ของอัลลอฮฺ ﷻ ทั้งด้วยทรัพย์สมบัติและชีวิตของพวกเขา นั้น ย่อมเป็นผู้มีระดับชั้นยิ่งใหญ่กว่า ณ ที่อัลลอฮฺ ﷻ และชน เหล่านี้แหละพวกเขา คือผู้มีชัยชนะ พระเจ้าของพวกเขาทรงแจ้ง ข่าวดีแก่พวกเขาด้วยความกรุณาเมตตาจากพระองค์ และด้วย ความปิติยินดี และบรรดาสวนสวรรค์ซึ่งในสวนสวรรค์เหล่านั้น พวกเขาจะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันจีรังยั่งยืน โดยที่พวกเขา จะทำนกออยู่ในสวนสวรรค์เหล่านั้นตลอดกาล แท้จริง อัลลอฮฺ ﷻ นั้น ณ ที่พระองค์มีรางวัลอันยิ่งใหญ่”

(อัลเตาบะฮ์ : 20-22)

ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า :

((مَثَلُ الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهِ أَعْلَمُ بِمَنْ يُجَاهِدُ فِي سَبِيلِهِ كَمَثَلِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ، وَتَوَكَّلَ اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِهِ بِأَنْ يَتَوَفَّاهُ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يَرْجِعَهُ سَالِمًا مَعَ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 2787)

ความว่า : “อุปมาผู้ที่ออกต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ อัลลอฮฺ ﷻ เป็นผู้ทรงรู้อย่างต่อผู้ที่ออกต่อสู้ในหนทางของพระองค์ อุปมาผู้ที่ถือศีลอด หรือผู้ที่ดำรงการละหมาด อัลลอฮฺ ﷻ จะมอบให้แก่ผู้ที่ออกต่อสู้ในหนทางของพระองค์หากเสียชีวิตเขาจะได้เข้าสวนสวรรค์ของพระองค์ หรือเขาจะได้เดินทางกลับอย่างปลอดภัยพร้อมทั้งได้รับภาคผลบุญและทรัพย์สินของข้าศึก”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 2787)

หะดีษจากอะบู ฮุร็อยเราะฮฺ رضي الله عنه กล่าวว่า :

((أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ: أَيُّ الْعَمَلِ أَفْضَلُ فَقَالَ: إِيمَانٌ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ قِيلَ ثُمَّ مَاذَا قَالَ أَلْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قِيلَ ثُمَّ مَاذَا قَالَ: حَجٌّ مُبْرُورٍ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 26)

ความว่า : “แท้จริงท่านเราะสูล ﷺ ถูกถามว่า “การทำงานประเภทใดที่ประเสริฐที่สุด ท่านตอบว่า การศรัทธามั่นต่ออัลลอฮฺ ﷻ และ เราะสูล ﷻ ของพระองค์ ถูกถามอีกว่า ต่อจากนั้นมิจานอะไรอีก ท่านตอบว่า การนุญฮาดในหนทางของอัลลอฮฺ ﷻ ถูกถามอีกว่า ต่อจากนั้นมิจานอะไรอีก ท่านตอบว่า การทำฮัจญ์ที่ถูกต้องครบถ้วน”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 26)

4.1.4.7 ความประเสริฐของผู้ที่จัดเตรียมเสบียงให้แก่นักรบหรืออยู่ข้างหลังนักรบ ด้วยกับความดีงาม (Muhammad bin Ibrāhīm, 2010 : 1030)

ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า :

((مَنْ جَهَّزَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَقَدْ غَزَا، وَمَنْ خَلَفَ غَازِيًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَخِيرٌ فَقَدْ غَزَا))

(أخرجه البخاري، 2008 : 2743)

ความว่า : “ผู้ใดได้จัดเตรียมเสบียงให้แก่นักรบในหนทางของอัลลอฮ์ก็เท่ากับเขาได้ออกสงคราม และผู้ใดที่อยู่ข้างหลังนักรบในหนทางของอัลลอฮ์ด้วยความดีงามก็เท่ากับเขาได้ออกสงคราม”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 2743)

4.2 การเดินทางของมุสลิมะฮ์

4.2.1 การเดินทางโดยทั่วไป

มุสลิมะฮ์มีหน้าที่คือ การอยู่กับบ้าน หากนางไม่มีสามีหรือผู้อุปการะ สังกมมุสลิมจะต้องรับภาระเลี้ยงดูนาง แล้วเมื่อนางมีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางไกล นางก็จะต้องมีมัหฺรอมเดินทางไปด้วย

ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า :

((لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ مَسِيرَةَ يَوْمٍ وَكَيْلَةَ لَيْسَ مَعَهَا حُرْمَةٌ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 1088)

ความว่า : “ไม่อนุญาตแก่สตรี ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ และวันอากิเราะฮ์ เดินทางระยะทางหนึ่งวันและหนึ่งคืน โดยไม่มีมัหฺรอม¹เดินทางพร้อมกับนาง”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 1088)

¹ ชายที่ไม่อนุญาติให้แต่งงานได้กับนาง

ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า :

((لَا يَخْلُونَ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ وَلَا تُسَافِرَنَّ امْرَأَةٌ إِلَّا وَمَعَهَا مَحْرَمٌ فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ اكْتُبْتُ فِي غَزْوَةٍ كَذَا وَكَذَا وَخَرَجَتْ امْرَأَتِي حَاجَةً قَالَ اذْهَبْ فَحُجَّ مَعَ امْرَأَتِكَ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 3006)

ความว่า : “ผู้ชายจะไม่อยู่ตามลำพังกับสตรีนอกจากต้องมี มัหฺรอมอยู่พร้อมกันนาง และสตรีจะไม่เดินทางนอกจากต้อง พร้อมกันมัหฺรอม แล้วชายคนหนึ่งลุกขึ้นกล่าวว่า โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ แท้จริงภรรยาของข้าพเจ้าประสงค์จะออกไปทำหัจญ์ โดยที่ตัวข้าพเจ้าถูกบันทึก (ถูกเกณฑ์) ให้ออกไปทำสงคราม อย่างนั้น อย่างนี้ ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า ท่านจงออกไปทำหัจญ์กับภรรยาของท่านเถิด”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 3006)

ท่านเราะสูล ﷺ กล่าวว่า :

((لَا يَحِلُّ لِمَرْأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُسَافِرَ سَفْرًا يَكُونُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَصَاعِدًا إِلَّا وَمَعَهَا أَبُوهَا أَوْ ابْنُهَا أَوْ زَوْجُهَا أَوْ أَخُوهَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ مِنْهَا))

(أخرجه مسلم، 2001 : 1340)

ความว่า : “ไม่อนุมัติสำหรับสตรีที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ และวันอาคิเราะฮ์ เดินทางสามวันหรือเกินกว่านั้น นอกจากมีบิดาของนาง หรือลูกของนาง หรือสามีของนาง หรือพี่น้องของนาง หรือผู้ที่เป็นมัหฺรอมกับนาง”

(บันทึกโดย Muslim, 2001 : 1340)

4.2.2 การเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์

การประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมะฮ์มีสิทธิเหมือนกับการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมทุกประการ ยกเว้นในสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงให้เกียรติแก่มุสลิมะฮ์คือในการเดินทางนั้นจะขาดผู้เป็นมัหฺรอมไม่ได้ ดังหะดีษที่ได้กล่าวข้างต้น ซึ่งมีผู้ชายคน กล่าวต่อท่านเราะสูล ﷻ ว่า โอ้ ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷻ แท้จริงภรรยาของข้าพเจ้าประสงค์จะออกไปทำหัจญ์ โดยที่ตัวข้าพเจ้าถูกเกณฑ์ ให้ออกไปทำสงคราม อย่างนั้น อย่างนี้ ท่านเราะสูล ﷻ กล่าวว่า ท่านจงออกไปทำหัจญ์กับภรรยาของท่านเถิด

หะดีษนี้ชี้ชัดว่ามุสลิมจะต้องมีมัหฺร่อมไปประกอบพิธีหัจญ์ร่วมด้วย

4.2.2.1 ความเร่งรีบของการประกอบพิธีหัจญ์

หลังจากอิบรอฮีม عليه السلام ได้จัดการพัฒนากะอฺบะฮ์เป็นที่เรียบร้อย แล้วอัลลอฮ์ก็ได้ทรงให้ท่านประกาศให้มนุษย์มาทำหัจญ์ ที่กะอฺบะฮ์แห่งนี้ ซึ่งท่านก็รู้สึกแปลกใจว่า แล้วมนุษย์ทั้งโลกจะได้ยินได้อย่างไร แต่พระองค์ทรงสั่งท่าน ท่านก็ปฏิบัติส่วนในเรื่องการได้ยินของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องของอัลลอฮ์ ﷻ

4.2.2.2 เงื่อนไขของการประกอบพิธีหัจญ์

เงื่อนไขของการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมะฮ์เหมือนกับเงื่อนไขของการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมทุกประการคือเวลา ต้องเป็นเดือนเซฮาวาล มุลเกาะฮิดะฮ์ จนกระทั่งวันที่ 9 เดือน มุลหิจญะฮ์เวลารุ่งของวันรายอหัจญ์ ต้องเป็นมุสลิมะฮ์ที่บาligh มีสติ ในส่วนที่เพิ่มนอกจากนี้สำหรับมุสลิมะฮ์ก็จะต้องมีมัหฺร่อมเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์กับนางด้วย

4.2.2.3 วาญิบการประกอบพิธีหัจญ์

วาญิบการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมะฮ์เหมือนกับวาญิบการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิม คือร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ หนทางไปกลับปลอดภัยปราศจากภัยอันตรายต่างๆ มีเงินเพียงพอทั้งขาไปและกลับ และหากไม่มีความสามารถที่จะประกอบพิธีหัจญ์ด้วยตนเองได้ เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องจ้างผู้อื่นประกอบพิธีหัจญ์แทน โดยที่ผู้ที่จะทำแทนนั้นจะต้องประกอบพิธีหัจญ์กับตนเองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ส่วนที่จะต้องเพิ่มสำหรับมุสลิมะฮ์ก็จะต้องมีมัหฺร่อมอยู่ด้วย

4.2.2.4 รุก่นการประกอบพิธีหัจญ์

รุก่นการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมะฮ์เหมือนกับรุก่นการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมทุกประการคือ อิหฺรอมหัจญ์ ญะฮะวาฟที่กะอฺบะฮ์ สอิยฺฮ์หลังญะฮะวาฟ วุกุฟที่ทุ่งอะเราะเราะฮ์ ส่วนผู้หญิงให้ตัดผม

4.2.2.5 ข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีหัจญ์

ข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมะฮ์ เหมือนกับข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมทุกประการคือ ห้ามใช้น้ำหอม โคนผม ตัดเล็บ เพศสัมพันธ์ สิ่งที่เกี่ยวข้องก่อนมีเพศสัมพันธ์ การล่าสัตว์บก ยกเว้นการให้เสื้อผ้า สำหรับมุสลิมะฮ์อนุญาตให้ใส่เสื้อผ้าที่เย็บได้

4.2.2.6 ขั้นตอนในการประกอบพิธีหัจญ์

ขั้นตอนในการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมะฮ์เหมือนกับขั้นตอนในการประกอบพิธีหัจญ์ของมุสลิมทุกประการยกเว้นการ โคนผมที่มินา มุสลิมะฮ์ให้ตัดผม คือมีการ

อิหฺรอมหัจญ์ในวันที่ 8 มุลหิจญะฮฺ แล้วมุ่งสู่มินา ละหมาดซุฮฺริ อัสริ มัฆริบ อิซาอ์ และศุบหฺ แบบย่อโดยไม่ต้องรวม หลังจากตะวันขึ้นในวันอะเราะเฬะฮฺให้มุ่งสู่ทุ่งอะเราะเฬะฮฺลงพักที่มัสญิดนะมิเราะฮฺจนกระทั่งตะวันคล้อย เมื่อถึงเวลาละหมาดญะมาอะฮฺตักกิมซุฮฺริกับอัสริลงพักที่อะเราะเฬะฮฺกล่าวคฺุอาอ์หลังจากตะวันลับขอบฟ้ามุ่งสู่มุขชะลิละฮฺ ละหมาดมัฆริบและอิซาอ์ร่วมกัน ค้างคืนที่มุขชะลิละฮฺ เมื่อถึงเวลาละหมาดศุบหฺให้หะซานแล้วละหมาดศุบหฺแล้วขอคฺุอาอ์มุ่งหน้าสู่มินาก่อนตะวันขึ้นขว้างเสาหิณญุมเราะฮฺตุลอะเกาะบะฮฺ ด้วยกรวด 7 ลูก ตีๆ กันครั้งละ 1 ลูกเชือดสัตว์ให้ตัดผม แล้วมุ่งสู่มัจกะฮฺแล้วเฎาะวาฟอะบะฮฺ 7 รอบ แล้วลีอิยฺที่ภูเขาศ็อฟอา และภูเขอาลมัรวาฮฺ 7 รอบ แล้วให้กลับไปค้างคืนที่มินาอีกสองคืนคือวันที่ 11 และวันที่ 12 ขว้างเสาหิณสามต้นหลังจากตะวันคล้อยในสองวัน และอัฟฎอล ให้เดินเท้าไปขว้าง แต่ถ้าขึ้นรถก็ได้ ขว้างญุมเราะฮฺต้นแรก ซึ่งอยู่ไกลกับมัจกะฮฺที่สุดแต่ ใกล้กับมัสญิด คือยฟุ ด้วยกรวด 7 ลูก ตีๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวตักบิรขณะที่ยาวทุกๆ ลูกแล้วขว้างญุมเราะฮฺ อัลวุสฎอ (ต้นที่สอง) ด้วยกรวด 7 ลูก ตีๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวตักบิรขณะที่ยาวทุกๆ ลูก แล้วหันไปทางซ้ายมุ่งไปยังกิบลัต ยกมือทั้งสองพร้อมกับคฺุอาอ์ให้ยาวถ้าไม่ยากลำบาก แล้วขว้างญุมเราะฮฺ อัลอะเกาะบะฮฺ (ต้นที่สาม) ด้วยก้อนกรวด 7 ลูกต่อญุมเราะฮฺโดยขว้างตีๆ กันครั้งละ 1 ลูก พร้อมกล่าวตักบิรขณะที่ยาวทุกๆ ลูก แล้วแยกย้ายโดยไม่มีกรขอคฺุอาอ์หลังจากนี้เมื่อเสร็จสิ้นขว้างญุมเราะฮฺทั้งสามต้นในวันที่ 12 ถ้าต้องการรีบออกก่อนให้รีบออกจากมินาก่อนตะวันตกดิน ถ้าไม่ออกก่อนตะวันตกดิน จำเป็นต้องค้างคืนที่มินาอีก (คืนที่ 13 มุลหิจญะฮฺ) ถ้าต้องการล่าช้าในการออก ก็ให้ขว้างเสาหิณทั้งสามต้นดังเช่นสองวันที่ผ่านมาหลังจากนั้นก็ออกจากมินา เมื่อต้องการ เดินทางกลับญุมล่านา ก่อนเดินทางให้เฎาะวาฟอะดาอ์(เฎาะวาฟอาลา) ซึ่งเป็นภารกิจสุดท้ายของการประกอบพิธีหัจญ์ นอกเสียจากผู้หัจญ์ที่มีประจำเดือนที่ไม่ต้องเฎาะวาฟอะดาอ์

4.2.3 การเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์

4.2.3.1 ความเร่งรีบของการประกอบพิธีฮัจญ์

การประกอบพิธีฮัจญ์จะต้องไปประกอบพิธี ณ เมืองมัจกะฮฺ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของมนุษยชาติทั่วโลก ซึ่งทุกคนที่ไป ณ ที่นี้มีเจตนาเป็นหนึ่งเดียวทั้งหมดคือเพื่อรับความโปรดปราน เมตตาปราณี และอภัยโทษในสิ่งที่ได้กระทำความผิด จากอัลลอฮฺ ﷻ ได้พบกับผู้คนมากมายหลายเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ต่างภาษา ต่างผิวพรรณ ได้มารวมกัน ณ มัจกะฮฺ มารำลึกถึงความหนึ่งเดียว

แห่งอัลลอฮ์ ﷻ และการประกอบพิธีอุมเราะฮ์ทำได้ทุกเวลาไม่จำกัดว่าจะต้องทำเดือนไหน เหมือนกับการประกอบพิธีหัจญ์

4.2.3.2 เงื่อนไขของการประกอบพิธีอุมเราะฮ์

เงื่อนไขของการประกอบพิธีอุมเราะฮ์ของมุสลิมะฮ์เหมือนกับเงื่อนไขของการประกอบพิธีอุมเราะฮ์ของมุสลิม คือกระทำได้ทุกเวลา เป็นมุสลิมะฮ์ที่บาลิหม มีสติ สิ่งที่แตกต่างกันคือมุสลิมะฮ์จะต้องพร้อมด้วยมัหรุ่มที่จะไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์กับนางด้วย

4.2.3.3 วาญิบการประกอบพิธีอุมเราะฮ์

มุสลิมะฮ์ก็เช่นกันเป็นสิ่งที่วาญิบสำหรับนางคือในชีวิต ต้องประกอบพิธีอุมเราะฮ์ 1 ครั้งตั้งเงื่อนไขที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นเพราะเป็นสิทธิของอัลลอฮ์ ﷻ ที่มีแก่นุญญ์และเป็นหนึ่งในรูกันอิมานทั้งห้า

4.2.3.4 รุกันการประกอบพิธีอุมเราะฮ์

รุกันการประกอบพิธีอุมเราะฮ์ คือมีการอิหฺรอมอุมเราะฮ์ ฎะวะวาฟ ลีอิยฺ์ หลังจากฎะวะวาฟ และการตัดผมส่วนมุสลิมให้โกนผม

4.2.3.5 ข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีอุมเราะฮ์

ข้อห้ามในระหว่างประกอบพิธีอุมเราะฮ์ คือ ใช้น้ำหอม โกนผม ตัดเล็บ เพศสัมพันธ์ สิ่งที่เกี่ยวข้องก่อนมีเพศสัมพันธ์ และการล่าสัตว์บก ส่วนเสื้อผ้าที่ห้ามในมุสลิมนั้น สำหรับมุสลิมะฮ์สามารถสวมใส่เสื้อผ้าที่ตัดเย็บได้

4.2.3.6 ขั้นตอนในการประกอบพิธีอุมเราะฮ์

เริ่มด้วยการเนียตครองอิหฺรอมจากมิกอตก่อนที่จะล้าผ่านเข้าไป ส่วนผู้ที่อยู่ใกล้มักกะฮ์มากกว่ามิกอตกให้เนียตครองอิหฺรอมจากจุดที่เขาอยู่ ชาวมักกะฮ์ให้ออกไปเนียตครองอิหฺรอมนอกเขตหะร็อม เช่น ดันอิม และสุนด์ให้เข้าสู่มักกะฮ์จากส่วนบนไม่ว่าจะเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืน และให้ออกจากมักกะฮ์ทางตอนใต้หากกระทำได้อย่างไม่ลำบาก และ ให้อุยกการตัดบิยะฮ์เมื่อเริ่มเข้าสู่เขตหะร็อม

เมื่อถึงมัสนัดหะรอมให้เข้าสู่ข้างในในสภาพที่มีน้ำละหมาด และเริ่ม ฎะวะวาฟจากหะญูรอัซวัต (หินดำ) โดยให้บัยตุลลอฮ์อยู่ทางซ้ายมือ

เมื่อถึงแนวขนานของหะญูรอัซวัตก็ให้หันเข้าหาแล้วยื่นมือไปสัมผัส และ จูบหินดำ ถ้าไม่สามารถกระทำได้ที่ให้อามือจับหินแล้วจูบมือที่จับนั้น ถ้าหากไม่สะดวกก็อนุญาตให้ยื่นแตะด้วยไม้เท้าหรือสิ่งของใดๆในลักษณะนั้นก็ได้ แล้วก็จูบไม้เท้า นั้น ถ้ายังไม่สามารถกระทำได้อีกก็ให้เข้าไปยังหะญูรอัซวัตด้วยมือขวาแต่ไม่ต้องจูบมือแต่อย่างใด และเดินต่อไปไม่ต้องหยุด

โดยขณะที่ผ่านแนวขนานหะญูรฮ์ฮัฎ็วให้กล่าวว่ "อัลลอฮ์ฮัฎ็ว" หนึ่งครั้งในทุกๆรอบ และให้อ่าน **ดุอาอ์ใดก็ได้**ในขณะที่ทำการญะวาฟ และให้รำลึกถึงอัลลอฮ์ **ﷻ** ให้มาก

เมื่อถึงรูกนุนะมานีย์ ก็ให้สัมผัสด้วยมือขวาโดยไม่ต้องจูบ ทำเช่นนี้ทุกรอบ และไม่ต้องกล่าว "อัลลอฮ์ฮัฎ็ว" ถ้าหากไม่สะดวกที่จะสัมผัสกับมือก็ให้ทำการญะวาฟต่อไปโดยไม่ต้องตักบิร (กล่าวอัลลอฮ์ฮัฎ็ว) หรือชี้ด้วยมือ และให้กล่าวระหว่างรูกนุนะมานีย์กับหะญูรฮ์ฮัฎ็วว่า

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

และให้ทำการญะวาฟ 7 รอบจากรอบนอกกะอูบะฮ์และหิจญูรฮ์ฮัฎ็วฮัฎ็วทุกครั้งที่ผ่านมาให้ตักบิร ยืนมือสัมผัส และจูบในทุกๆรอบหากกระทำได้ ส่วนมุมกะอูบะฮ์ฮัฎ็ว 2 มุมไม่ต้องจับ และถ้าหากจะวางตัวแนบกับมุลตะฮัฎ็วซึ่งอยู่ระหว่างรูกนุนะมานีย์กับประตูกะอูบะฮ์ฮัฎ็วหลังญะวาฟกุมหรือวะดอ์เพื่อขอดุอาอ์ก็ทำได้

เมื่อเสร็จจากการญะวาฟ แล้วไปละหมาดสุนัตหลังมะกอมอิบรอฮีมอะลัยฮิสสลามโดยอ่าน

﴿وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلِّئًا﴾

(البقرة : 125)

ความว่ : “และพวกเจ้าจงยึดเอาที่ยืนของอิบรอฮีมเป็นที่ละหมาดเถิด”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 125)

จากนั้นสุนัตให้ละหมาด 2 เราะกะฮ์ฮัฎ็วฮัฎ็วหลังมะกอมอิบรอฮีมหากกระทำได้ ถ้าหากไม่สะดวกก็ให้ละหมาดส่วนไหนของมัสญิดหะรอมก็ได้ และสุนัตให้อ่านสุเราะฮ์อัลกาฟิรูนหลังฟาติหะฮ์ฮัฎ็วฮัฎ็วในเราะกะฮ์ฮัฎ็วฮัฎ็วแรก และสุเราะฮ์อัลอิกลาฮ์ฮัฎ็วฮัฎ็วในเราะกะฮ์ฮัฎ็วฮัฎ็วที่สอง เมื่อละหมาดเสร็จก็ให้ลุกขึ้น ส่วนการขอดุอาอ์หลังละหมาด ณ จุดนี้ไม่มีแบบฉบับให้กระทำเช่นเดียวกับการดุอาอ์ที่มะกอมอิบรอฮีม

เมื่อละหมาดเสร็จ สุนัตให้เดินไปจับหะญูรฮ์ฮัฎ็วหากกระทำได้ จากนั้นให้เดินไปยังเขาเศาะฟา และสุนัตให้อ่านขณะเดินขึ้นเขาว่า

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا

جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ

عَلِيمٌ﴾

(البقرة : 158)

ความว่า : “แท้จริงภูเขาสะฟา และภูเขามัรวะฮ์นั้น เป็นส่วน
หนึ่งจากบรรดาเครื่องหมายของอัลลอฮ์ ﷻ ดังนั้นผู้ใด
ประกอบพิธีหัจญ์หรืออุมเราะฮ์ ณ บัยตุลลอฮ์ที่ไม่มีบาปใด ๆ
แก่เขาที่จะเดินไปมาระหว่างภูเขาทั้งสองนั้น และผู้ใดประกอบ
ความดีโดยสมัครใจแล้ว แน่อนอัลลอฮ์ ﷻ นั้นคือผู้ทรง
ขอบใจและผู้ทรงรอบรู้อย่าง”

(อัลบะเกาะเราะฮ์ : 158)

และกล่าวว่า “ أَبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ بِهِ (ฉันขอเริ่มต้นเหมือนกับที่อัลลอฮ์ ﷻ
เริ่ม)” เมื่อขึ้นสู่เขาสะฟาและเห็นบัยตุลลอฮ์ก็ให้ยื่นหันไปทางกิบลัต และกล่าวตักบิร 3 ครั้ง โดย
ยกมือ (เหมือนขอคูอาฮ์) เพื่อกล่าวชิกรุและคูอาฮ์ ไม่ใช่ในลักษณะการยกมือตักบิรในละหมาด
จากนั้นให้กล่าวว่า

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَهُوَ
الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أُنْجَزَ
وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدُهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))

(أخرجه البخاري، 2008 : 4114)

ความว่า : “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกเหนือจากอัลลอฮ์ ﷻ ไม่มีผู้ใด
เป็นภาคีกับพระองค์ อานาจ และการสรรเสริญเป็นสิทธิของ
พระองค์ พระองค์คือผู้ทรงอำนาจเหนือทุกสิ่ง ไม่มีพระเจ้าอื่นใด
นอกเหนือจากอัลลอฮ์ ﷻ พระองค์ทรงปฏิบัติตามสัญญาของ
พระองค์ ทรงช่วยเหลือบ่าวของพระองค์ และพระองค์เพียงผู้
เดียวที่ทรงสร้างความปราชัยให้แก่พลพรรคทั้งหลาย”

(บันทึกโดย al-Bukhāriy, 2008 : 4114)

จากนั้นให้ขอคูอาฮ์ และกล่าวบทชิกรุดังกล่าวอีกครั้ง แล้วขอคูอาฮ์ และ
กล่าวชิกรุเป็นครั้งที่ 3 จากนั้นให้ลงจากเขาสะฟามุ่งหน้าไปยังเขามัรวะฮ์ด้วยความสงบเสงี่ยมและ
นอบน้อม เดินไปยังเขามัรวะฮ์ โดยตลอดทางให้กล่าวตักบิร ชิกรุและขอคูอาฮ์

เมื่อถึงเขามัรวะฮ์ ให้เดินขึ้นแล้วหันไปทางกิบลัต ยกมือขึ้นกล่าวชิกรุ
และขอคูอาฮ์ และกล่าวเช่นเดียวกับที่กล่าวบนเขาสะฟา 3 ครั้ง จากนั้นให้ลงจากมัรวะฮ์เพื่อ
มุ่งหน้าไปยังสะฟา โดยเดินในส่วนที่ต้องเดิน และกึ่งเดินกึ่งวิ่งในส่วนที่ต้องกระทำเช่นนั้น ทำ
เช่นนั้น 7 รอบ เทียวไปคิดเป็น 1 รอบ และเทียวกลับ 1 รอบ เริ่มต้นที่เขาสะฟาลิ้นสุดที่มัรวะฮ์

และสุนัตให้ทำการสืยในสภาพที่มีน้ำละหมาด และให้ทำอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน และสุนัตให้มีความต่อเนื่องระหว่างการเฆาะวาฟและสืย เสร็จแล้วให้ตัดผม เพียงกระจุกเล็กๆก็เป็นการเพียงพอแล้ว ซึ่งเช่นนี้การประกอบพิธีอุมเราะฮ์ถือว่าสิ้นสุด และทุกอย่างที่เคยเป็นที่ต้องห้ามขณะครองอิหฺรอมก็เป็นที่อนุญาต เช่น เครื่องหอม หรือการสมรส เป็นต้น

ให้สตรีปฏิบัติเหมือนบุรุษทุกอย่างในการเฆาะวาฟและสืย ยกเว้นการเราะมัดหรือกึ่งเดินกึ่งวิ่งในการเฆาะวาฟซึ่งเฉพาะบุรุษเท่านั้น และไม่ต้องเดินกึ่งเดินกึ่งวิ่งในการสืยและไม่ต้องอิฎฎิบาอฺ และควรหลีกเลี่ยงการเปิดเผยเครื่องประดับ การเปิดเผยใบหน้า ส่งเสียงดังหรือปะปนกับบุรุษ

4.2.4 การเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ

มุสลิมะฮ์สามารถเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ได้เหมือนมุสลิมทุกอย่างแต่จะต้องเพิ่มเงื่อนไขอีกหนึ่งอย่างเท่านั้นคือนางจะต้องมีหุรอมร่วมอยู่ด้วย

4.3 บทบัญญัติว่าด้วยการเดินทาง

4.3.1 การละหมาดญะมะอฺและละหมาดเกาะศัร

4.3.1.1 การละหมาดญะมะอฺ

ละหมาดญะมะอฺ หมายถึงละหมาดรวมสองละหมาดมาปฏิบัติในเวลาละหมาดเดียวกัน คือละหมาด ชุริกกับอัศริ และละหมาดมัฆริบกับอิซา อ์ ส่วนละหมาดศุบหิ์นั้นไม่สามารถละหมาดรวมได้ดังที่ ท่านเราะฮ์ลุล ﷺ ในปีที่สงครามตะบูก ท่านได้ละหมาดรวม คือละหมาดชุริกกับอัศริรวมกัน และละหมาดมัฆริบกับอิซาอ์รวมกัน วันหนึ่งท่านได้ตะฆิรฺ ละหมาด (เช่น ถึงเวลาละหมาดชุริแล้วแต่ไม่ละหมาดไปละหมาดรวมในเวลาอัศริ) หลังจากนั้นท่านเราะฮ์ลุล ﷺ ได้ออกมาแล้วละหมาดชุริกกับอัศริรวมกัน หลังจากนั้นท่านได้เข้าไป (เข้าไปในที่ที่อยู่ของท่าน) หลังจากนั้นท่านได้ออกมา แล้วท่านละหมาดมัฆริบกับอิซาอ์รวมกัน นั้นหมายถึงการละหมาดญะมะอฺ มีสองประเภทคือรวมก่อนและรวมหลังการละหมาดรวมก่อนหมายถึงนำละหมาดที่อยู่ในเวลาถัดไปมารวมไว้ในเวลาแรก และละหมาดรวมหลังหมายถึงนำละหมาดที่อยู่ในเวลาแรกไปรวมละหมาดไว้ในเวลาที่สองโดยมีเงื่อนไขคือละหมาดรวมก่อน เริ่มด้วยละหมาดแรกก่อน คือชุริก่อนอัศริ มัฆริบก่อนอิซาอฺ นิยะฮ์รวมละหมาดที่สองกับละหมาดแรกก่อนละหมาดแรกเสร็จ ปฏิบัติละหมาดทั้งสองติดต่อกัน โดยต้องรีบละหมาดที่สองทันทีที่ละหมาดแรกเสร็จ และสละมาจากละหมาดแรกแล้ว จะต้องไม่ให้มีสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็นซิเกิร หรือละหมาดสุนัต หรืออื่นๆ มากั้นระหว่างละหมาดทั้งสอง และถ้ามีสิ่งหนึ่งที่ยาวนานตามประเพณีมากั้นระหว่างละหมาดทั้งสอง

หรือร่นละหมาดที่สองออกไป โดยตัวเองไม่ได้ยุ่งพะวงอยู่กับสิ่งใดก็ถือว่าเสียการรมนั้น และจำเป็นต้องร่นละหมาดที่สองไปปฏิบัติในเวลาของมัน ส่วนเงื่อนไขของรวมหลังคือ นิยะฮฺเอาละหมาดแรกไปรวมไว้เวลาหลัง โดยการนิยะฮฺนั้นจะต้องอยู่ในเวลาแรก การเดินทางจะต้องยังมีอยู่จนกว่าจะเสร็จละหมาดทั้งสองโดยสมบูรณ์

ละหมาดญะมะอ์ได้จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขคือ ต้องเป็นละหมาดญะมาอะฮ์ ในมัสญิดที่อยู่ห่างไกลตามประเพณีที่มุสลิมจะต้องได้รับความเดือนร้อน ด้วยน้ำฝนขณะเดินทางไปยังมัสญิด ฝนจะต้องตกอยู่ในตอนเริ่มต้นของละหมาดทั้งสอง และขณะที่สละมาจากละหมาดแรก

4.3.1.2 การละหมาดเกาะศัร

การละหมาดเกาะศัร หมายถึงการละหมาด ย่อจำนวนเราะกะอ์ของการละหมาด คือการย่อละหมาดสี่เราะกะอ์ เช่น ซูหฺรี อัสรี และอิซาอฺ เหลือเพียงสองเราะกะอ์ โดยมีเงื่อนไขอย่างเดียวกันเท่านั้นคือจะต้องเป็นผู้เดินทาง และไม่เป็นการเดินทางเพื่อปฏิบัติเมาะซีฮ์ เมื่อมุสลิมมีการเดินทางไม่ว่าเดินเท้าหรือด้วยพาหนะ ทางบก ทางน้ำหรือทางอากาศ สุนัตให้เขาย่อละหมาดสี่เราะกะอ์ให้เป็นสองเราะกะอ์ และสุนัตให้ละหมาดญะมะอ์ได้ หากเขาสะดวกจะทำเช่นนั้นจนกว่าจะสิ้นสุดการเดินทาง

ผู้เดินทางจะเริ่มทำการเกาะศัรและญะมะอ์ได้ก็ต่อเมื่อเขาออกจากเขตเคหะสถานของหมู่บ้านของเขาแล้ว ไม่มีกำหนดระยะห่างของการเดินทางที่แน่นอน ที่แน่นอนคือจะใช้จารีตประเพณีเป็นตัวกำหนด ฉะนั้นตราบใดที่เขาอยู่ในระหว่างการเดินทางและไม่ได้ตั้งเจตนาชี้ชัดว่าเขาจะอยู่ที่นั่นตลอดไป เขาก็คือผู้เดินทางที่สามารถปฏิบัติใช้ทุกมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเดินทางได้ จนกว่าเขาจะกลับไปสู่ภูมิลำเนาของเขา การย่อละหมาดในขณะที่เดินทางนั้นเป็นสุนนะฮฺ และสามารถย่อละหมาดได้ในทุกๆ การกระทำที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการเดินทาง แต่หากจะละหมาดเต็มการละหมาดนั้นก็ถูกต้องใช้ได้ ถ้าหากผู้เดินทางละหมาดตามหลังคนที่ไม่ได้เดินทาง เขาต้องละหมาดเต็มตาม อิมาม แต่หากคนที่ไม่ได้เดินทางละหมาดตามหลังผู้ที่เดินทาง ผู้เดินทางที่เป็นอิมามให้ย่อละหมาด ส่วนมะอุมุมที่ไม่ได้เดินทางให้เพิ่มจำนวนเราะกะอ์ให้เต็มหลังจากอิมามให้สละแล้ว หากผู้ที่เดินทางเป็นอิมามละหมาดนำคนที่ไม่ได้เดินทางในพื้นที่ของพวกเขา ให้ผู้เป็นอิมามละหมาดเพียงสองเราะกะอ์ หลังจากนั้นให้เขากล่าวว่า พวกท่านจงเพิ่มการละหมาดของพวกท่านให้สมบูรณ์ แท้จริงพวกเราคือหมู่ชนที่เดินทางอยู่

ผู้ใดประสงค์จะทำการควมรวมระหว่างละหมาดซุฮฺรฺกับอัสรี หรือมัฆริบกับอิซาอฺ ให้เขาอะซานแล้วอีกอะฮฺหลังจากนั้นจึงละหมาดฟิรฎูแรกให้เสร็จ แล้วให้อีกอะฮฺอีกครั้งหลังจากนั้นจึงละหมาดฟิรฎูที่สองต่อไป โดยให้ละหมาดเป็นญะมาอะฮฺทุกคน และหากมีเหตุ

อันสมควรควรรวมได้ เช่น หนาวจัด ลมแรง หรือฝนตกหนักให้ละหมาดร่วมกันในที่พักอาศัยของพวกเขาได้

สุนัตสำหรับผู้เดินทางทำการควรรวมละหมาดซุรกับอัศริ และมีฆุริบกับอิชาอ์เมื่อมีเหตุผลที่อนุญาตให้ทำ ในเวลาหนึ่งเวลาใดของเวลาละหมาดทั้งสองตามลำดับ หรือในเวลากลางระหว่างทั้งสอง ซึ่งหากเป็นเวลาหยุดพักให้กระทำในเวลาที่สุด และหากกำลังเดินทางอยู่นั้นตามสุนนะฮ์แล้ว หากตะวันตกดินก่อนที่เขาจะออกเดินทางให้เขาทำการควรรวมระหว่างมัฆุริบกับอิชาอ์ในเวลามัฆุริบ (ญะมาอฺ ตักคิม) หากเขาออกเดินทางก่อนตะวันตกดินให้เขาทำการควรรวมระหว่าง มัฆุริบกับอิชาอ์ในเวลาของอิชาอ์ (ญะมาอฺ ตะอ์กีรุ) และเมื่อตะวันตกล้อยก่อนที่เขาจะเดินทางให้เขาทำการควรรวมระหว่างซุรกับอัศริในเวลาของซุริ (ญะมาอฺ ตักคิม) หากเขาออกเดินทางก่อนตะวันตกล้อยให้เขาทำการควรรวมระหว่างซุรกับอัศริในเวลาของอัศริ(ญะมาอฺ ตะอ์กีรุ)

วาญิบสำหรับผู้เดินทางให้ละหมาดญะมาอะฮ์หากเขาสะดวกที่จะทำ หากไม่สะดวกให้ต่างคนต่างทำตามลำพังเท่าที่สามารถทำได้ ฉะนั้นเมื่ออยู่เครื่องบิน เรือ รถไฟ หรืออื่นๆ ให้เขาละหมาดในท่ายืน หากไม่สามารถทำเช่นนั้น ให้ละหมาดในท่านั่งและรูกู สุญูดด้วยการให้สัตญาณ ให้เขาละหมาดฟรฎูโดยหันหน้าไปทางกิบละฮ์ และสุนัตให้อะซานและอิกอมะฮ์ถึงแม้จะละหมาดคนเดียวก็ตาม

สุนัตสำหรับผู้เดินทางให้ละหมาดสุนัตบนพาหนะ และสุนัตให้หันหน้าไปทางกิบละฮ์ในระหว่างตักบิเราะฮ์หรือหุรุมหากสะดวกที่จะทำ หากไม่สะดวกก็ให้ละหมาดทางทิศที่พาหนะมุ่งหน้าไป ให้ละหมาดในท่ายืนเท่าที่ทำได้ ถ้าทำไม่ได้ให้ละหมาดในท่านั่งโดยอิริยาบถอื่นๆ ให้ทำสัตญาณด้วยศรีษะ

4.3.2 การเดินทางในเดือนเราะมะฎอน

เดือนเราะมะฎอนเป็นเดือนที่มุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติคือถือศีลอด แต่ในขณะที่เดินทางสิ่งที่ประเสริฐที่สุดสำหรับผู้ถือศีลอดคือให้ละศีลอดในขณะที่การเดินทาง และสำหรับผู้เดินทางในช่วงเดือนเราะมะฎอนนั้น หากว่าการถือศีลอดและละศีลอดสำหรับเขานั้นเท่าเทียมกัน (ไม่สร้างความยากลำบากแต่ประการใด) เช่นนี้การถือศีลอดสำหรับเขานั้นย่อมดีกว่า และถ้าหากว่าการถือศีลอดนั้นสร้างความยากลำบากให้แก่เขาแล้ว ดังนั้นการละศีลอดสำหรับเขานั้นย่อมดีกว่า และถ้าหากว่าการถือศีลอดสร้างความยากลำบากอย่างหนัก(จนอาจให้เป็นอันตรายได้) กรณีนี้ก็วาญิบสำหรับเขาที่จะต้องละจากการถือศีลอดและถือชดในวันอื่นต่อไป

ส่วนการปฏิบัติละหมาดนั้น ให้ละหมาดญะมะอู ละหมาดเกาะศ็รเหมือนกับการเดินทางในเดือนอื่นๆ

4.3.3 การดูแลครอบครัวและการจัดการทรัพย์สินในระหว่างเดินทาง

4.3.3.1 การดูแลครอบครัว

ในการดูแลครอบครัวในระหว่างที่เราเดินทางส่วนครอบครัวไม่เป็นผู้เดินทาง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เดินทางต้องจัดการเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยคำนวณเวลาที่ จะเดินทางไปแล้วประเมินค่าใช้จ่ายโดยประมาณ แล้วให้กับครอบครัวเพื่อใช้จ่ายในระหว่างที่เราเดินทาง และจะต้องฝากให้ญาติมิตรเพื่อนบ้านช่วยดูแลด้วย

4.3.3.2 การดูแลสัตว์เลี้ยง

หากผู้เดินทางมีสัตว์เลี้ยง ให้สมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ดูแล หากสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถดูแลได้ ก็ให้ผู้อื่นดูแลแทนโดยอาจจะจ้างผู้อื่นเลี้ยงก็ได้

4.3.3.3 การจัดการหนี้สิน

ก่อนการเดินทางนั้นหากมีหนี้สิน ควรจัดการหนี้สินก่อน โดยเฉพาะการเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์ หากเราเดินทางไปแล้วและจำเป็นที่จะต้องมีหนี้สินระหว่างเดินทาง เช่น เดินทางไปค้าขาย อาจมีเงินไม่เพียงพอกับสินค้าที่จะซื้อ จำเป็นที่จะต้องมียุทธินจะปฏิบัติอย่างไร

อัลลอฮฺ ﷻ คำรว่า :

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبَ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَإِلَيْكُمْ كَاتِبٌ وَئِيمِلُّ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلَيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَخْسِرَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمِلِّ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّن تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكَّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَىٰ وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسَاءَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فَسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ

عَلَيْمٌ، وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهَانٌ مَقْبُوضَةٌ فَإِنْ
 أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا
 تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آتِمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
 عَلِيمٌ ﴿٢٨٣﴾

(البقرة : 282-283)

ความว่า : “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย เมื่อพวกเขาต่างมีหนี้สินกัน จะด้วยหนี้สินใดๆ ก็ตามจนกว่าจะถึงกำหนดเวลา (ใช้หนี้) ที่ถูกระบุไว้แล้วก็จงบันทึกหนี้สินนั้นเสีย และผู้เขียนก็จงบันทึกระหว่างพวกเขาด้วยความเที่ยงธรรมและผู้เขียนคนหนึ่งคนใดก็จงอย่าปฏิเสธที่จะบันทึก ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงสอนเขา ดังนั้นเขาจงบันทึกเถิด และจงให้ผู้ที่มีสิทธิเหนือเขา (ลูกหนี้) บอกให้บันทึก และเขาจงขำเกรงอัลลอฮฺ ﷻ ผู้เป็นพระเจ้าของเขา และจงอย่าให้บกพร่องแต่อย่างใดจากสิทธินั้น และถ้าผู้ที่มีสิทธิเหนือเขา (ลูกหนี้) เป็นคนโง่ หรือเป็นผู้อ่อนแอหรือไม่สามารถจะบอกให้บันทึกได้ ก็จงให้ผู้ปกครองของเขาบอกด้วยความเที่ยงธรรม และพวกเขาจงให้มีพยานขึ้นสองนายจากบรรดาผู้ชายในหมู่พวกเขา แต่ถ้ามีปรกฏว่า พยานทั้งสองนั้นเป็นชายก็ให้มีผู้ชายคนหนึ่งกับผู้หญิงสองคน จากผู้ที่พวกเขาพึงใจในหมู่พยานทั้งหลาย เพื่อว่าหญิงใดในสองคนนั้นหลงไปคนหนึ่งทั้งสองคนนั้นก็จะได้เตือนอีกคนหนึ่งและบรรดาพยานนั้นก็จงอย่าได้ปฏิเสธ เมื่อพวกเขาถูกเรียกร้อง และพวกเขาจงอย่าเบื้อหน้ายที่จะบันทึกหนี้สินนั้นไม่ว่าน้อยหรือมากก็ตาม จนกว่าจะถึงกำหนดเวลาของมันนั้นแหละคือสิ่งที่ยุติธรรมยิ่งกว่า ณ ที่อัลลอฮฺ ﷻ และเที่ยงตรงยิ่งกว่าสำหรับเป็นหลักฐานยืนยันและเป็นสิ่งไกลยิ่งกว่าที่พวกเขาจะไม่สงสัยนอกจากว่ามันเป็นสินค้าที่ปรากฏอยู่ต่อหน้าซึ่งพวกเขาหมั่นเวียนมัน (ซื้อขายแลกเปลี่ยน) ระหว่างพวกเขา ก็ไม่มีโทษอันใดแก่พวกเขาที่พวกเขาจะไม่บันทึกมัน และพวกเขาจงให้มีพยานขึ้น เมื่อพวกเขาต่างซื้อขายกัน และผู้เขียนก็จงอย่างก่อให้เกิดความเดือดร้อนขึ้นและผู้เป็นพยานด้วย และหา

กว่าพวกเจ้ากระทำแน่นอนมันก็เป็นการฝ่าฝืนเนื่องด้วยพวกเจ้า และพวกเจ้าพึงยำเกรงอัลลอฮฺ ﷻ เกิด และอัลลอฮฺ ﷻ นั้นทรงรอบรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง และถ้าพวกเจ้าอยู่ในระหว่างเดินทาง และไม่พบผู้เขียนคนใด ก็ให้มีสิ่งค้ำประกันยึดถือไว้แต่ถ้าบางคนในพวกเจ้าไว้ใจอีกบางคน (ลูกหนี้) ที่ได้รับความไว้ใจ (ลูกหนี้) ก็จงคืนสิ่งที่ถูกไว้ใจ (หนี้) ของเขาเสีย และเขาจงกลัวเกรงอัลลอฮฺ ﷻ ผู้เป็นพระเจ้าของเขาเถิด และพวกเจ้าจงอย่าปกปิดพยานหลักฐาน และผู้ใดปกปิดมันไว้แน่นอนหัวใจของเขาที่มีบาป และอัลลอฮฺ ﷻ นั้น เป็นผู้ทรงรอบรู้ในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ : 282-283)

โองการข้างต้น กล่าวเกี่ยวกับการทำสัญญากู้ยืม และพยาน ถ้ากู้ยืมทรัพย์สินของบุคคลอื่น ซึ่งมีกำหนดเวลาแน่นอน เหมือนกับการทำการค้าชนิดหนึ่ง จำเป็นต้องทำสัญญา ระบุจำนวนเงิน และเวลาใช้คืนให้แน่นอน พร้อมกับระบุพยานหลักฐานให้ชัดเจน แต่ถ้าเป็นการค้าแบบแลกเปลี่ยนสินค้าต่อหน้าไม่จำเป็นต้องทำสัญญาก็ได้ เช่นเดียวกันระหว่างทำการค้าจำเป็นต้องมีพยาน และถ้าขัดแย้งกันภายหลังต้องไม่เอาความผิดกับพยาน หรือผู้จดบันทึก

มุหัมมัด เป็น อิดริส (Muhammad bin Idrys. 1990 : 3/141) อธิบายว่า : “โองการต้องการสั่งว่าถ้าผู้กู้ยืมทรัพย์สินของบุคคลอื่นจำเป็นต้องทำสัญญาทั้งไม่มีมุสาฟิรและมุสาฟิรส่วนการประกันนั้นเฉพาะเมื่อมุสาฟิรเท่านั้น”

4.4 ปัญหาในระหว่างการเดินทาง

4.4.1 ปัญหาทั่วไป

4.4.1.1 ปัญหาภายนอก

ในการเดินทางโดยทั่วไปนั้น ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ผ่านแดนในบางครั้งหากเป็นการเดินทางต้องผ่านแดน จะต้องเตรียมการเรื่องปัญหาเหล่านี้โดยจะต้องเตรียมการหนังสือเดินทาง และวีซ่าของประเทศที่เราต้องการไป หากเป็นการเดินทางไปทำหัจญ์ก็จะต้องรีบสมัคร เพราะจะมีปัญหาเรื่องการจัดการโควต้าของผู้มีสิทธิในการเดินทางไปทำหัจญ์

ปัญหาของยานพาหนะ ในบางครั้งพาหนะหากเป็นพาหนะส่วนตัว จะต้องเตรียมความพร้อมให้ดีที่สุด แต่หากเป็นพาหนะสาธารณะแล้วก็ไม่สามารถที่จะไปเกี่ยวข้อง ได้นอกจากการเลือกพาหนะด้วยตนเองเท่านั้นที่จะทำได้

4.4.1.2 ปัญหาภายใน

ปัญหาภายในหมายถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เดินทางเอง นับตั้งแต่การ เตรียมร่างกายให้แข็งแรง ถ้ามีโรคประจำตัวให้เตรียมยาและขอคำแนะนำจากแพทย์ การจัดการ ทรัพย์สิน ครอบครัวยุ สัตว์เลี้ยง เป็นต้น

4.4.2 ปัญหาเฉพาะ

4.4.2.1 มีหุ้ร่อม

ผู้หญิงไม่ต้องไปทำหัจญ์จนกว่านางจะมีความสามารถ และจำเป็นต้อง มีหุ้ร่อมที่จะพานางไป ซึ่งถือว่าเป็นเงื่อนไขของความสามารถที่นางจะไปทำฮัจญ์ หากว่าไม่ถนัด เลยที่จะหามหุ้ร่อม ดังนั้นก็ถือว่านางไม่มีความสามารถที่สอดคล้องกับชะรีอะฮ์ เพราะอิสลาม ไม่อนุญาตให้ผู้หญิงเดินทางโดยปราศจากหุ้ร่อมเพราะฉะนั้น หัจญ์จึงไม่ถือว่าเป็นวาญิบสำหรับนาง จนกว่านางจะมีหุ้ร่อม ก็ขอให้นางอดทนจนกว่าอัลลอฮ์ ﷻ จะให้นางมีหุ้ร่อมในการเดินทาง

4.4.2.2 การมาประจำเดือนขณะเฎาะวาฟ (Mahyu al-Dyn bin Sharaf, n.d. : 8/237)

เมื่อสตรีมีรอบเดือนก่อนการเฎาะวาฟอัลอิฟาเฎาะฮ์และบรรดา หุ้ร่อมจะต้องเดินทางภายหลังเสร็จสิ้นการประกอบพิธีหัจญ์ของพวกเขาแล้ว ที่ดีสำหรับสตรีผู้มีรอบ เดือนนั้น คือให้นางยังคงพำนักอยู่ (ในมัจกะฮ์) จนกระทั่งหมดรอบเดือนและยกหะดัษแล้วก็ให้นาง ไปทำการเฎาะวาฟ ยกเว้นในการที่ปรากฏว่านางจะมีอันตรายที่ปรากฏชัดในกรณีนี้ ดังนั้นหากว่า นางประสงค์เดินทางกลับไปพร้อมกับผู้คนที่ก่อนการเฎาะวาฟ อัลอิฟาเฎาะฮ์ก็เป็นที่ยอนุญาต และนาง ก็ยังคงอยู่ในสภาพของผู้ครองอิหฺรอม จนกว่านางจะย้อนกลับมายังมัจกะฮ์อีกครั้ง ก็ให้นางทำการ เฎาะวาฟเมื่อใดก็ตามที่กลับมา ถึงแม้ว่าเวลาจะเนิ่นนานไปหลายปีก็ตาม